

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Założeń Planu

określający

**ZAŁOŻENIA DO SPORZĄDZENIA
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
W NADLEŚNICTWIE**

Starachowice

OBREBY LEŚNE:

Lubienia i Starachowice

na okres od 01.01.2026 r. do 31.12.2035 r.

Starachowice 20.07.2023 r.

A.

A. WYTYCZNE W SPRAWIE ORGANIZACJI PRAC URZĄDZENIOWYCH.

Projekt planu urządzenia lasu wykonany zostanie na podstawie obowiązującej Instrukcji Urządzenia Lasu (IUL), wprowadzonej w życie Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie "Instrukcji urządzania lasu". Protokół sporządzono zgodnie z § 126 w/w instrukcji.

Ponadto podczas opracowaniu projektu planu urządzenia lasu uwzględnione zostanie Zarządzenie nr 58 z dnia 5 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”.

Wykonawcą projektu planu urządzenia lasu (zwanym dalej Wykonawcą) wyłoni Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (zwany dalej Zamawiającym) w wyniku postępowania przetargowego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Podstawą sporządzenia opisu przedmiotu zamówienia będzie Protokół Założeń Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa.

Posiedzenie Komisji Założeń Planu (KZP) dla Nadleśnictwa Starachowice, odbyło się w dniu **20.07.2023** r. w siedzibie Nadleśnictwa Starachowice i miało charakter ogólnodostępny oraz tryb wideokonferencji. W związku z powyższym osoby bądź instytucje, które wyraziły chęć wzięcia udziału w obradach on-line miały taką możliwość (zgłosiło się pięć osób- cztery instytucje).

W posiedzeniu komisji udział wzięli:

1. Przewodniczący
Piotr Kacprzak - Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Radomiu.
2. Członkowie:
Andrzej Matysiak – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu,
Ryszard Bis – Nadleśniczy Nadleśnictwa Starachowice,
Wiesław Szezechowicz - Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Radomiu,
Iwona Janus - Naczelnik Wydziału Gospodarki Leśnej RDLP w Radomiu,
Edyta Nowicka – kierownik Zespołu ds. Promocji i Mediów RDLP w Radomiu,
Aleksandra Kępa – inspektor – Urząd Miasta w Starachowicach,
Tomasz Tusznio – inspektor – Starostwo Powiatowe w Starachowicach,
Jerzy Materek – członek zarządu - Starostwo Powiatowe w Starachowicach,
Anna Sokółowska – inspektor ds. gospodarki komunalnej – Urząd Miasta i Gminy [w Wąchocku,
Radosław Koniarz – prezes – Staropolskie Towarzystwo Przyjaciół Lasu KOTYZKA,
Jacek Major – Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne,
Roman Gula – profesor – Fundacja SAVE,
Waldemar Błoński – komisja rewizyjna - Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody
Daniel Brzoza – właściciel przedsiębiorstwa – PPHU „Brzoza”,
Dariusz Janowski – właściciel – ZUL,
Adrianna Bilska - starszy referent - Nadleśnictwo Starachowice,
Adrian Bąk – starszy specjalista SL - Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Radomiu,
Grzegorz Wachnicki – Z-ca Nadleśniczego - Nadleśnictwo Starachowice,
Rafał Adamczyk - specjalista SL – Nadleśnictwo Starachowice,
Piotr Dygas - inżynier nadzoru - Nadleśnictwo Starachowice,
Paweł Dula – st. specjalista SL – Nadleśnictwo Starachowice,
Joanna Rogala-Bastrzyk - specjalista SL – Nadleśnictwo Starachowice,
Robert Wzorek – Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach (on-line),
Wioletta Lyżwa - p.o. Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska - Regionalnego Konserwatora Przyrody w Kielcach (on-line),

Stanisław Kępa - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach(on-line),
Mariola Moldawa - Urząd Gminy Mirzec (on-line),
Kinga Wodecka - Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach (on-line).

3. Sekretarz

Agata Lukomska – Hłopaś – st. specjalista Służby Leśnej Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Radomiu.

Na podstawie referatu Nadleśniczego i koreferatu Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Radomiu oraz po przeprowadzonej dyskusji, KZP opracowała założenia do sporządzenia: projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody i prognozą oddziaływania tego planu na środowisko i obszary Natura 2000.

1. Prace siedliskowe.

Nadleśnictwo Starachowice posiada zaktualizowany „Operat Glebowo-Siedliskowy” oraz „Opracowanie fitosocjologiczne dla Obszaru Natura 2000 - Uroczyska Lasów Starachowickich”. W/w dokumenty zostały wykonane w roku 2014 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Radomiu.

Do Projektu Planu Urządzenia Lasu należy przyjąć typy siedliskowe lasu oraz opisy gleb z opracowania siedliskowego a zbiorowiska roślinne z opracowania fitosocjologicznego .

Opracowania glebowo-siedliskowe i fitosocjologiczne zostaną udostępnione Wykonawcy projektu PUL.

2. Prace przygotowawcze.

a) Powierzchnia Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Starachowice jest jedną z 23 jednostek organizacyjnych podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. W obecnych granicach, jako jednostka złożona z obrębów leśnych Lubienia i Starachowice, funkcjonuje ono od dnia 01.01.1992 roku na podstawie Zarządzenie Nr 23 Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 20.12.1991 roku.

Aktualny zasięg terytorialny Nadleśnictwa Starachowice określa Zarządzenie nr 85 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29.12.2014 roku.

Obowiązujący Plan Urządzenia Lasu V rewizji opracowany na lata 2016 – 2025 zatwierdzony został pismem Ministra Środowiska, znak DL-I.611.18.2016 z dnia 22 grudnia 2016r.

Powierzchnia urządzeniowa (wg wydzielen leśnych ujętych w PUL V rewizji), według stanu na dzień 01.01.2016 r. wynosiła 14 650,6611 ha. **Nadleśnictwo nie posiada gruntów we współwłasności.**

Powierzchnia całkowita ewidencyjna Nadleśnictwa Starachowice – wg stanu na 01.01.2023r. wynosi 14 638,1700 ha.

W czasie obowiązywania V rewizji Planu Urządzenia Lasu powierzchnia Nadleśnictwa Starachowice uległa zmniejszeniu o 12,4911 ha przede wszystkim w wyniku przejęcia gruntów przez jednostki samorządu terytorialnego (inwestycje publiczne na podstawie „spec ustawy”) oraz przejęcia przez Wody Polskie.

Według podziału administracyjnego kraju grunty Nadleśnictwa usytuowane są w północno - wschodniej części województwa świętokrzyskiego, na terenie powiatu starachowickiego w czterech gminach: Miasto Starachowice, Brody, Mirzec, Wąchock (miasto i gmina).

Powierzchnia obrębów leśnych według gmin [m²]

Obręb Gmina/Miasto (kod gminy)	Lubienia	Starachowice	Razem
Starachowice (011)	0	631,2106	631,2106
Brody (022)	7578,3491	1636,2701	9214,6192
Mirzec (032)	0	4292,0847	4292,0847
Wąchock miasto (054)	0	481,8942	481,8942
Wąchock obszar wiejski (055)	0	18,3613	18,3613
Razem	7578,3491	7059,8209	14638,17

Według stanu na dzień 01.01.2023 roku, Nadleśnictwo Starachowice jest jednostką składającą się z dwóch obrębów leśnych:

- Lubienia – adres leśny: 16-14-1, powierzchnia 7578,3491 ha
- Starachowice – adres leśny: 16-14-2, powierzchnia 7059,8209 ha

Powierzchnię nadleśnictwa według użytków [m²] przedstawia poniższa tabela:

Obręb leśny	Pow. łącznie	Pow. leśna zalesiona	Pow. leśna niezalesiona	Pow. nieleśna	Pow. leśna zw. z gosp. leśną
Lubienia	7578,3491	7274,3195	8,9707	80,9409	214,118
Starachowice	7059,8209	6687,0043	28,2038	96,3802	248,2326
Nadleśnictwo	14638,1700	13961,3238	37,1745	177,3211	462,3506

Nadleśnictwo posiada grunty mające status gruntów spornych. Należą do nich grunty pod drogą Mirzec- Ogrody, przejęte przez Powiat Starachowicki. Aktualnie prowadzone jest postępowanie odwoławcze od decyzji przekazującej grunty w zarząd Powiatu Starachowickiego. Informacje dotyczące statutu ww. gruntów, wraz z ich wykazem nadleśnictwo przekaze wykonawcy planu w terminie do 31 marca 2025 r.

Na gruntach spornych nie należy na nich projektować żadnych wskazówek gospodarczych. Ponadto jeżeli w trakcie opracowywania projektu PUL pojawią się inne grunty mające status gruntów spornych nie należy na nich projektować żadnych wskazówek gospodarczych.

W czasie obowiązywania V rewizji Planu Urządzenia Lasu powierzchnia Nadleśnictwa Starachowice (do posiedzenia KZP w dniu 20.07.2023r.) uległa zmniejszeniu o 12,4911 ha przede wszystkim w wyniku przejęcia gruntów przez jednostki samorządu terytorialnego (inwestycje publiczne na podstawie „spec ustawy”) oraz przejęcia przez Wody Polskie.

W przypadku zmian w powierzchni Nadleśnictwa wynikających z zakupu, sprzedaży, przejęcia lub przekazania gruntów, Nadleśnictwo sporządzi wykaz i przekaze Wykonawcy PUL. Jako ostateczny termin przekazania w/w wykazu należy przyjąć datę 31 marca 2025.

b) ocena podstawowych założeń zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz programów ochrony środowiska:

Nadleśnictwo Starachowice prowadzi rejestr i monitoruje zmiany aktów prawnych z zakresu gospodarki przestrzennej podmiotów państwowych strategicznych dla gospodarki Nadleśnictwa. Jednocześnie czynnie uczestniczy w opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwagi na konieczność zapewnienia możliwości prowadzenia gospodarki leśnej oraz eliminowania negatywnych jej następstw.

Poniżej przedstawiono aktualne miejscowe akty prawne z zakresu planowania gospodarki przestrzennej i ochrony środowiska na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Starachowice.

Gmina Brody – Uchwała nr XVI/107/21 Rady Gminy w Brodach z dnia 23 grudnia 2021 roku, w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brody.

Gmina Brody - posiada aktualny Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy przyjęty uchwałą uchwała nr X/81/2009 Rady Gminy Brody z dnia 27 listopada 2009r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego część gminy Brody. Plan obejmuje pięć miejscowości:

Brody, obręby ewidencyjne sąsiadujące z gruntami w zarządzie Nadleśnictwa, MPZP dla miejscowości Brody, obejmuje również grunty w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice, stanowiące działki ewidencyjne 153/1201, 153/1202, 153/1203, 153/1204, 153/1205 i część działki ewidencyjnej 153/1206, obręb ewidencyjny Lubienia.

Dziurów – obręby ewidencyjne sąsiadujące z gruntami w zarządzie Nadleśnictwa.

Krynki – obręb ewidencyjny nie sąsiadujący z gruntami w zarządzie Nadleśnictwa.

Ruda – obręb ewidencyjny obejmujący grunty w zarządzie Nadleśnictwa, oddz. 154-157, 158-160 L. Lubienia.

Adamów – obręb ewidencyjny obejmujący grunty w zarządzie Nadleśnictwa, oddz. 169-172,176-179,181-184,189-190 L. Michałów.

Dla pozostałych obrębów ewidencyjnych, w tym obr. ew. Lubienia (z wyjątkiem 153/1201, 153/1202, 153/1203, 153/1204, 153/1205 i część działki ewidencyjnej 153/1206) działek ewidencyjnych obejmującego całość gruntów L.: Zawały, Kutery, Myszki, Klepacze i część L. Lubienia, oraz obr. ew. Lipie zajmującego część gruntów L.: Majówka, Michałów i Lipie, gmina nie posiada PZP.

Gmina Brody jest w trakcie opracowywania nowych projektów MPZP; Wójt Gminy Brody przedłożył do uzgodnienia i opiniowania projekty MPZP dla obrębu Adamów i obrębu Ruda:

1. Uchwała nr X/88/21 Rady Gminy w Brodach z dnia 26 listopada 2021 w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu Adamów na terenie gminy Brody.
2. Uchwała X/89/21 Rady Gminy w Brodach z dnia 26 listopada 2021 w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu Ruda na terenie gminy Brody.

Gmina Mirzec – posiada następujące aktualne MPZP:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy przyjęty uchwałą nr LVII/424/2023 Rady Gminy Mirzec z dnia 12 stycznia 2023 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującego część obszaru funkcjonalny A, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego 2023.474 w dniu 20.01.2023 roku. Obszar funkcjonowania A obejmuje grunty w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice stanowiące oddziały leśne: 1A; 3a,b,c,d,f,g,h,i,j,k,l,m; 6r,s – L.Bugaj,

Uchwalony Uchwałą Rady Gminy w Mircu nr XLIII/233/2010 w dniu 16.07.2010 roku miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec obejmujący obszar funkcjonalny A, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego nr 271, poz. 2756 w dniu 06.10.2010 (obowiązuje częściowo).

Uchwalony Uchwałą Rady Gminy w Mircu nr XXXIII/161/2005 w dniu 22.07.2005 miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „KOLEKTOR”, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego nr 228 poz. 2747 w dniu 23.09.2005 (obszar funkcjonalny B – Lasy).

Gmina Wąchock – nie posiada Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy dla

przeważającej części terenów gminy. Prace planistyczne oparte są na Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wąchock. Gmina Wąchock posiada MPZP terenów 150 m strefy sanitarnej cmentarza przy ul. Radomskiej w Starachowicach obejmującej tereny na obszarze gminy Wąchock – podjęty uchwałą nr XVI/122/99 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 28 grudnia 1999 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 19, poz. 266 z dnia 18.02.2002.

Gmina/Miasto Starachowice – posiada aktualne Plany Zagospodarowania Przestrzennego dla terenów w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Starachowice wg zestawienia zawartego w załączniku nr 1 do protokołu.

Na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „STREFA” uzyskano zgodę Ministra Środowiska na przeznaczenie, na cele nierolnicze i nieleśne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w obrębie jednostek A1, A3, B1, B2 na obszarze miasta Starachowice ok. 7,8147 ha gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice, wchodzących w skład oddziałów leśnych 141j, 151 a, b, c, h, i, ~a; 152 a, b, c, d, g, ~a, ~b, ~c, ~d, ~g; 137 w, projektowanych pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny usług, tereny zieleni izolacyjnej oraz tereny dróg publicznych (Decyzja z dnia 06.12.2010r. znak: ZS-W-2120-114-7/2010) – dot. pozycji nr 2 załącznika nr 1 do protokołu.

Na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów cmentarza komunalnego przy ul. Radomskiej uzyskano zgodę Ministra Środowiska na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów leśnych o powierzchni ok. 9,14 ha, wchodzących w skład oddz. 137 w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice, projektowanych pod rozbudowę cmentarza w Starachowicach (Decyzja z dnia 17.11.1999r. znak: ZS-B-2120/155/99 ds. UN-7322/8/99).

Decyzją Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu ZS-2120-2/98-00 z dnia 17 maja 2000r. wyłączono z produkcji grunty leśne (pod cmentarz) o powierzchni 4,0643 ha wchodzących w skład ówczesnego oddziału 137 o, p, r, s, obrębu leśnego Starachowice – dot. pozycji nr 1 załącznika nr 1 do protokołu.

Decyzją Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu ZS.224.1.19.2016 z dnia 20 maja 2016 r. wyłączono z produkcji grunty leśne (pod cmentarz) o powierzchni 2,8718 ha (w podpodziałach leśnych 137 -p, 137-r, 137- ~i, stanowiących część działki ew. 137/1226, ob. ew. 0002 Starachowice.

Trwają prace koncepcyjne nad lokalizacją budowy strzelnicy na terenie Powiatu Starachowice. Ponadto w obrębie Miasta Starachowice trwają prace mające na celu wskazania miejsca pod jednostkę wojskową. Inwestycje te mogą spowodować konieczność wyłączenia gruntów z produkcji leśnej będących w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice.

Decyzją Dyrektora Dyrekcji Regionalnej Lasów Państwowych w Radomiu, ZS.224.1.4.2022 z dnia 11.04.2022 roku, wyłączono z produkcji leśnej grunty leśne (pod gazociąg) o powierzchni 5,8068 ha. Grunty stanowią część następujących działek ewidencyjnych: 102/1202, 103/1200, 104/1200, 77/1200, 78/1200, ob. ew. 0010 Lubienia, gmina Brody, 162/1200, 154/1200, 153/1200, 146/1201, 145/1202, 145/1201, 144/1204, 144/1203, 143/1201, 133/1200, 132/1200 ob. ew. 0009 Lipie, gmina Brody, 134/1200, 135/1200, 136/1201, 137/5213, 137/5217, 138/5209, 139/5206, 140/5203 ob. ew. 0001 Miasto Wąchock, gmina Wąchock.

Założenia do polityki przestrzennego zagospodarowania dla obrębów ewidencyjnych gminy Starachowice, w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Starachowice, przewidują zmiany w gospodarce leśnej.

Plany przestrzennego zagospodarowania dla obrębów ewidencyjnych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Starachowice gminy Mirzec i Brody nie wpływają negatywnie na trwałą i zrównoważoną gospodarkę leśną. Gmina Wąchock nie posiada PZP.

Powiat Starachowicki oraz gminy w zasięgu działania nadleśnictwa mają opracowane programy ochrony środowiska:

Powiat Starachowicki - posiada uchwalony uchwałą nr XLII/342/2022 Rady Powiatu w Starachowicach z dnia 28.06.2022 r. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Starachowickiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2026 roku.

Gmina Brody - posiada uchwalony uchwałą nr XIII/99/17 Rady Gminy Brody z dnia 29.12.2017 roku Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brody na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024

Gmina Mirzec - posiada Program Ochrony Środowiska Gminy Mirzec na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 uchwalony uchwałą nr XLII/242/2017 Rady Gminy w Mircu z dnia 29.09.2017 roku.

Gmina Wąchock – posiada Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wąchock na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2022 – (nieaktualny), uchwalony uchwałą nr XLI/254/2018 Rady miejskiej w Wąchocku z dnia 27.04.2018 roku.

Gmina/Miasto Starachowice - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Starachowice na lata 2021-2024 z uwzględnieniem lat 2025-2029 uchwalony uchwałą nr II/10/2021 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 26.02.2021 roku.

Na szczeblu województwa świętokrzyskiego opracowany jest Program Ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025, uchwalony uchwałą nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5.02.2016 roku.

Prezydent Miasta Starachowice złożył wniosek o zmianę przeznaczenia na cele nieleśne gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice. Grunty te stanowią działki nr 137/1206, 137/1208, 152/1205, 151/1205, 137/1204 ob. ew. 0001 oraz działki 150/1216, 137/1227 ob. ew. 0002 o łącznej powierzchni 3,8159 ha.

W przypadku wyłączeń gruntu z produkcji leśnej oraz planowanych zmian przeznaczenia (na cele nierolnicze i nieleśne) Wykonawca uwzględni zmiany po zakończeniu procedur i uzyskaniu stosownych decyzji.

Wykonawca planu urządzenia lasu stosownie do nowych okoliczności powstałych po KZP, dokona aktualizacji informacji przedstawionych w niniejszym punkcie, a po akceptacji przez NTG, zamieści je w opisie ogólnym nadleśnictwa.

c) Korekta lasów ochronnych.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 40 MOŚZNIŁ z dnia 22.04.1996 r., lasy Nadleśnictwa Starachowice zakwalifikowano do lasów ochronnych, według n/w kategorii.

Lp.	Grupy lasu	Powierzchnia leśna		Pow. leśna	
		Obręb Lubienia	Obręb Starachowice	N-ctwo	
		[ha]	[ha]	[ha]	[%]
1	2	3	5	7	8
1	Lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	867,01	2948,33	3815,34	26,38
2	Lasy wodochronne, trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców		422,25	422,25	2,92

3	Lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców		1558,75	1558,75	10,78
4	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	1,76	1,53	3,29	0,02
5	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne, trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców		0,71	0,71	0,005
6	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców		6,43	6,43	0,04
7	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	4,72	5,23	9,95	0,07
8	Lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone z użytkowania rębego, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	21,22		21,22	0,15
9	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców		28	28	0,19
10	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców		25,43	25,43	0,18
11	Lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	6301,7	1685,43	7987,13	55,23
	Lasy ochronne	7196,41	6682,09	13878,50	95,97

Wykonawca w ramach sporządzania projektu Planu Urządzenia Lasu dokona aktualizacji dominujących funkcji lasu i zasięgu (konturów, lokalizacji) obszarów chronionych. Wykonawca przygotowuje wykazy i mapy do wniosku o uznanie lasów za ochronne lub pozbawienie go tego charakteru zgodnie z Zarządzeniem Nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 listopada 2007 r.

d) Drzewostany wyłączone z użytkowania głównego.

Jednym z celów wyłączania terenów leśnych z użytkowania jest stworzenie sieci biocenozy cennych dla ochrony różnorodności biologicznej, które dodatkowo w przyszłości stanowiąc będą próbę porównawczą dla lasów gospodarczych.

W przypadku lasów stanowiących siedliska, dla których wyznaczono Specjalny Obszar Ochrony (SOO), przy planowaniu prac gospodarczych należy uwzględnić zapisy zatwierdzonego PZO, w pozostałych przypadkach zadania gospodarcze należy ograniczyć jedynie do niezbędnych działań o charakterze sanitarnym i ochronnym (w tym eliminujących zagrożenia dla mienia lub/i bezpieczeństwa ludzi), oraz pielęgnacyjnym w odnowieniach.

Powierzchnie, które nadleśnictwo wskazuje do wyłączenia z użytkowania w ramach PUL na lata 2026-2035 przedstawiają poniższe.

Pozycje planowane przez nadleśnictwo do wyłączenia z użytkowania w ramach PUL.

L.p.	Obręb leśny	Leśnictwo	Adres leśny	Powierzchnia [ha]	Uwagi
1	Lubienia	Klepacze	16-14-1-05-118 -f -00	1,76	Siedlisko LMw
2	Lubienia	Klepacze	16-14-1-05-91 -k -00	2,2	Zjawisko krasowe
3	Lubienia	Klepacze	16-14-1-05-91 -f -00	2,52	
Razem Obręb Lubienia				6,48	
4	Starachowice	Bugaj	16-14-2-08-53 -g -00	0,75	Siedlisko BMB, gatunki roślin chronionych
5	Starachowice	Gadka	16-14-2-09-100 -fx -00	0,26	Siedlisko OI
6	Starachowice	Gadka	16-14-2-09-100 -x -00	0,16	Siedlisko OI
7	Starachowice	Gadka	16-14-2-09-100 -z -00	0,21	Siedlisko OI
8	Starachowice	Lipie	16-14-2-06-143 -g -00	0,96	Siedlisko BMB
9	Starachowice	Majówka	16-14-2-07-88 -d -00	2,09	Siedlisko Lwyżów, Wyżyny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), gatunki roślin chronionych,
10	Starachowice	Michałów	16-14-2-10-179 -g -00	2,32	Siedlisko BMB, gatunki roślin chronionych
11	Starachowice	Michałów	16-14-2-10-191 -f -00	0,73	Siedlisko BMB, gatunki roślin chronionych
12	Starachowice	Michałów	16-14-2-10-191 -m -00	1,59	Siedlisko BMB, gatunki roślin chronionych
13	Starachowice	Michałów	16-14-2-10-192 -s -00	1,32	Siedlisko BMB, gatunki roślin chronionych
Razem Obręb Starachowice				10,39	
Razem Nadleśnictwo:				16,87	

Drzewostany wskazane w powyższej tabeli, cechują się wysokim stopniem naturalności, obecnością cennych elementów przyrodniczych, w tym siedlisk rzadkich i gatunków roślin chronionych. Pozycje 2 i 3 tabeli, zawierają elementy przyrody nieożywionej planowane do objęcia ochroną prawną. Nadleśnictwo przedłoży do uzgodnienia wykaz drzewostanów wyłączonych z użytkowania wg zestawienia zawartego w powyższej tabeli, celem ich weryfikacji oraz uwzględnienia w PUL VI rewizji.

Pozycje do wyłączenia z użytkowania w ramach PUL, wg projektu Zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	91P0 Jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	Trwale wyłączenie z użytkowania (w tym wykonywania cięć sanitarnych i przygodnych, które dopuszczalne są jedynie miejscowo w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ludzi) i pozostawienie działaniu naturalnych procesów przyrodniczych	Nadleśnictwo Starachowice, Obr. 2 – 67a (część w otoczeniu cieku –bufor co najmniej 30 m), 67c (całość).	Właściwy terytorialnie nadleśniczy.
2	9170 Gład środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i>	Trwale wyłączenie z użytkowania (również wykonywania cięć sanitarnych i przygodnych, które dopuszczalne są jedynie miejscowo w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ludzi) i pozostawienie działaniu naturalnych procesów przyrodniczych. Działanie ciągłe.	Nadleśnictwo Starachowice, Obr. 1 - 102h, 102j, 103g; Nadleśnictwo Starachowice, Obr. 2 - 24b (część w środkowym, wilgotnym fragmencie wydzielenia), 85d (część w otoczeniu stanowiska kruszczyka sinego), 105c, (całość), 107a (część w otoczeniu stanowiska kruszczyka sinego).	Właściwy terytorialnie nadleśniczy.

3	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe	Trwałe wyłączenie z użytkowania (również wykonywania cięć sanitarnych i przygodnych, które dopuszczalne są jedynie miejscowo w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ludzi) i pozostawienie działaniu naturalnych procesów przyrodniczych. Działanie ciągłe. W odniesieniu do oddziału 131c również wprowadzenie nasadzeń zgodnych z siedliskiem, pielęgnacja nasadzeń	Nadleśnictwo Starachowice, Obr. 1 - 102h, 102i, 103d, (R.Rosochacz) Obr. 2 - 131c, 145w, 156d; Gmina Brody, Obr. Lipie – działki ewidencyjne nr: 23/2, 30, 31, 113/2, 115/1, 115/2. (grunty poza zarządem LP)-	Właściwy terytorialnie nadleśniczy oraz Właściciel lub wykonujący prawa właścicielskie.
4	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Trwałe wyłączenie z użytkowania (w tym wykonywania cięć sanitarnych i przygodnych, które dopuszczalne są jedynie miejscowo w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ludzi) i pozostawienie działaniu naturalnych procesów przyrodniczych. Ponadto w przypadku stanowiska w oddz. 20j, z uwagi na jego niewielką powierzchnię, wyłączenie z gospodarki leśnej strefy buforowej od strony północnej, zachodniej i południowej płatu siedliska o promieniu co najmniej 30 m (z wyłączeniem gniazda dębowego wymagającego pielęgnacji)	Nadleśnictwo Starachowice, Obr. 1 - 20j, 103f, 103j.	Właściwy terytorialnie nadleśniczy.

Wykonawca projektu PUL przedstawiony przez Nadleśnictwo wykaz uwzględnieni w bazie opisów taksacyjnych a także we wskazaniach gospodarczych.

Również po zakończeniu prac taksacyjnych może zaistnieć potrzeba wyłączenia lasów z użytkowania innych lasów, w związku z powyższym Wykonawca wskaże ewentualne nowe lokalizacje takich powierzchni a Nadleśnictwo przeprowadzi procedurę wyłączenia gruntów z użytkowania zgodnie z obowiązującymi w RDLP wytycznymi tj. przed Naradą Techniczno-Gospodarczą.

Drzewostany te należy odpowiednio ująć w projekcie planu urządzenia lasu tzn.:

- umieścić wykaz w Programie Ochrony Przyrody (POP);
- nie projektować wskazówki użytkowania rębego, przedrębego i pielęgnacji lasu;
- w opisach taksacyjnych tych drzewostanów należy zamieścić odpowiednią adnotację np.: „WZUDN” w bloku informacje różne.

Ostateczną listę wydzieleń przewidzianych do wyłączenia z użytkowania zgodnie z Zarządzeniem nr 13 Dyrektora RDLP w Radomiu z dnia 08.06.2020 r. przedstawi Nadleśniczy na Naradzie Techniczno-Gospodarczej.

e) Zespół Lokalnej Współpracy.

Realizując Zarządzenie DGLP nr 58 z dnia 5 lipca 2022r. dot. „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie lasów Państwowych” Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu Decyzją nr 27/2023 z dnia 17.05.2023r. powołał Zespół Lokalnej Współpracy w Nadleśnictwie Starachowice.

Pierwsze spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniu 22.06.2023r., na terenie Gospodarstwa Szkółkarskiego „Kutery” (adres: Kutery 1, 27-230 Brody Iłżeckie).

Wynikiem spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy jest protokół oraz mapa z naniesionymi obszarami o zwiększonej funkcji społecznej – załącznik nr 2 do protokołu.

Nadleśnictwo prześle Wykonawcy projektu PUL wykaz wydziełów wchodzących w skład lasów o zwiększonej funkcji społecznej, które Wykonawca uwzględni podczas prac taksacyjnych i planistycznych.

3. Formy przekazania bazy danych SILP dla potrzeb urządzenia lasu oraz danych geodezyjnych i geometrycznych.

Nadleśnictwo posiada leśną mapę numeryczną zgodną ze standardem LMN opisanym w rozdziale VII, części I obowiązującej Instrukcji Urządzenia Lasu. LMN Nadleśnictwa Starachowice zostanie zaktualizowana wg stanu na 01.01.2024 r. oraz udostępniona Wykonawcy Planu Urządzenia Lasu w wersji elektronicznej, mapa ta zostanie wykorzystana do prac terenowych.

Ewidencję gruntów, budynków i lokali do dnia 31.12.2018 r. prowadzono na podstawie Zarządzenia nr 67 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17 lipca 2001 roku (z uwzględnieniem zmiany załącznika nr 2, wprowadzonej zarządzeniem nr 29 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 maja 2010 roku).

Od 01.01.2019 r. Nadleśnictwo prowadzi ewidencję gruntów, budynków i lokali na podstawie Zarządzenia nr 2 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 10 stycznia 2019 roku w sprawie sposobu ewidencjonowania lasów, gruntów i innych nieruchomości w Lasach Państwowych. Wykaz działek i użytków gruntowych oraz dokumentacja kartograficzna będzie sporządzona wg stanu na dzień 31.12.2023 r. zgodnie z ewidencją gruntów prowadzoną przez starostwa na dzień 31.12.2023 r. i wykonana w terminie do końca stycznia 2024 r.

Nadleśnictwo Starachowice w terminie do końca lutego 2024 r., prześle Wykonawcy PUL materiały geodezyjne w formie wydruków i plików elektronicznych na nośniku CD/DVD, a przekazana dokumentacja powinna zawierać:

- aktualny rejestr gruntów (z użytkami) wydrukowany z bazy SILP zgodny z ewidencją prowadzoną przez Starostwa,
- mapy ewidencyjne z aktualnymi konturami i numeracją działek oraz użytków gruntowych wraz z ich opisem,
- aktualną bazę geometryczną działek, użytków i graniczników w formacie warstwy *.shp.

Datę 31.03.2025 r. należy przyjąć, jako termin, po którym zmiany ewidencyjne gruntów wnoszone przez Nadleśnictwo będą dokonywane w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wynikających z potrzeb postępowania administracyjnego. W takich przypadkach (po 31.03.2025 r.) Wykonawca nie uwzględni ich w projekcie PUL, a zmiany zostaną przeprowadzone w SILP przez Nadleśnictwo w 1 roku obowiązywania nowego PUL w ramach aktualizacji.

Do Projektu Planu Urządzenia Lasu (w razie zmian, np. przejęcia, sprzedaży, podziały, zmiany klasyfikacyjne) należy przyjąć dane ewidencyjne zgodnie z wykazami działek i użytków gruntowych przekazanych protokółarnie Wykonawcy w formie wydrukowanego rejestru podpisanego przez Nadleśniczego i opatrzonego pismem przewodnim.

W przypadku stwierdzenia gruntów niezgodnych z ewidencją Nadleśnictwo przed rozpoczęciem prac taksacyjnych dokona ich przeklasyfikowania i prześle Wykonawcy wraz z całą dokumentacją geodezyjną.

Nadleśnictwo prześle Wykonawcy planu urządzenia lasu na nośnikach CD aktualną bazę danych wyeksportowaną z SILP (wysyłanie plików do TAKSATORA) oraz bazę

geometryczną w standardzie LMN.

Nadleśnictwo prześle wykaz ustanowionych służebności gruntowych pod liniami energetycznymi i sieciami gazowymi wraz z szerokościami służebności w celu określenia ich przebiegu oraz powierzchni wydzieleń. Przy wykreślaniu tych obiektów należy wykorzystać dane z BDOT i ortofotomapy.

Ponadto Nadleśnictwo prześle Wykonawcy numery inwentarzowe budynków, budowli oraz dróg będących w ewidencji Nadleśnictwa wraz ze szczegółową lokalizacją przypisaną do konturu *.shp. Wykonawca wnieśli numery inwentarzowe do przekazywanej bazy (geometrycznej) Nadleśnictwa.

W Projekcie Planu Urządzenia Lasu należy przyjąć dane zgodne z państwową ewidencją gruntów i budynków – według stanu ewidencyjnego na dzień 31 grudnia 2025 r. Będzie to możliwe jeśli po 31 marca 2025 r. nie będzie zmian w ewidencji gruntów Nadleśnictwa.

4. Korekta podziału powierzchniowego.

Należy dążyć do zachowania dotychczasowej numeracji oddziałów, przyjętej w V rewizji planu urządzenia lasu.

Nadleśnictwo nie przewiduje zmiany podziału powierzchniowego i numeracji oddziałów. Grunty zakupione w czasie obowiązywania obecnego Planu Urządzenia Lasu zostały dopisane do istniejących oddziałów. Grunty, które ewentualnie zostaną jeszcze przekazane oraz zakupione - po konsultacji z Nadleśnictwem - należy dopisać do istniejących oddziałów lub utworzyć nowe.

Jako zasięg terytorialny nowych oddziałów należy przyjąć zasięg obrębu ewidencyjnego. W przypadku gdy w danym obrębie ewidencyjnym występuje znaczna ilość działek ewidencyjnych uniemożliwiająca połączenie ich w ramach jednego oddziału, należy utworzyć kilka oddziałów, a jako granice ich zasięgu przyjąć obiekty łatwo identyfikowalne na gruncie (drogi, rzeki, rowy, itp.).

W przypadku gdy w danym obrębie ewidencyjnym występuje niewielka ilość działek ewidencyjnych, która nie uzasadnia tworzenia oddziału, działki takie należy dołączyć do oddziałów utworzonych w przyległych obrębach ewidencyjnych. W przypadku konieczności utworzenia nowych oddziałów należy je tworzyć poprzez dodanie do istniejących numerów oddziałów dużej litery alfabetu.

Wyznaczane strefy, o których mowa w „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie lasów Państwowych” stanowiących załącznik nr 1 do Zarządzenia DGLP nr 58 z dnia 5 lipca 2022r. różniące się stopniem użytkowania rekreacyjnego stanowią kryterium do wyznaczania granic wydzieleń leśnych. W tak wyznaczanych pododdziałach leśnych należy planować wskazania gospodarcze różniące się sposobem realizacji i intensywnością.

5. Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowania, w planie urządzenia lasu, gruntów stanowiących współwłasność.

Granice pododdziałów powinny być wyraźne i łatwe do identyfikacji w terenie, dlatego należy je oznaczyć na wlotach, wylotach i skrzyżowaniach „obrączkami” wykonywanymi na korze – w miarę potrzeb zdrapać łuszczącą się korę w miejscu obrączki (na wysokości około 1,5 m) oraz znakami kierunkowymi farbą koloru niebieskiego.

Przy projektowaniu podziału wewnętrznego na pododdziały w ramach taksacji lasu należy przyjąć zasadę tworzenia jak największych pododdziałów. W celu uniknięcia nadmiernego rozdrobnienia wydzieleń drzewostanowych należy odstąpić od rygorystycznego tworzenia

pododdziałów na podstawie kryterium siedliskowego i przyjąć jako podstawową zasadę przy tworzeniu pododdziałów konieczność zastosowania odmiennego postępowania gospodarczego. Jednocześnie informacje o występujących w pododdziale innych typach siedliskowych lasu należy przedstawiać w bloku informacje różne, podając ich procentowy udział.

Przyjąć zasadę jednoznacznego przypisania siedliska przyrodniczego do pododdziału, kierując się kryteriami powierzchniowymi określonymi przez IUL tj. nie mniej niż 0,25 ha dla priorytetowych siedlisk przyrodniczych oraz nie mniej niż 0,50 ha dla pozostałych siedlisk przyrodniczych.

Jeśli fragmenty siedlisk przyrodniczych zajmują mniejszą powierzchnię (nie spełniają kryterium wyodrębnienia w oddzielny pododdział) wówczas należy przyjąć, że siedliska te występują „punktowo”.

Opis siedlisk „punktowych” niestanowiących odrębnych pododdziałów należy zamieścić w informacjach różnych podając kod siedliska, lokalizację (np. SW) i procent powierzchni wydzielania zajmowanego przez to siedlisko.

Poza tym wyodrębnienie pododdziałów powinno odbywać zgodnie z wytycznymi zawartymi m.in. w § 15 IUL.

Powierznię w oddziale leśnym należy rozliczyć w ramach istniejących w terenie linii podziału przestrzennego, np. dla dwóch sąsiadujących oddziałów - jeden będzie rozliczony na części działki ewidencyjnej a drugi na dwóch działkach (dotyczy sytuacji kiedy linia oddziałowa w terenie nie pokrywa się z granicą działek ewidencyjnych).

6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych do planu urządzenia lasu.

Nadleśnictwo Starachowice na potrzeby urządzenia lasu zleci wykonane zdjęć lotniczych oraz sporządzenie ortofotomapy, obejmujące zasięg terytorialny Nadleśnictwa. Ortofotomapa zostanie przekazana Wykonawcy celem wykorzystania jej do prac urządzeniowych.

Ortofotomapa może stanowić materiał źródłowy do celów taksacyjnych oraz kontroli jakości ich wykonania, dotyczy to: korekty granic wyłączeń drzewostanowych, korekty i rozliczenia powierzchni PNSW, korekty przebiegu i wnoszenia nowych elementów liniowych oraz opisywania niektórych cech taksacyjnych.

7. Ujmowanie cech drzewostanów w planie urządzenia lasu, w tym cech „inne”.

Cechy drzewostanów Wykonawca zaktualizuje i opíše zgodnie z § 26 Instrukcji Urządzania Lasu wykorzystując materiały przekazane przez Nadleśnictwo.

Nadleśnictwo prześle Wykonawcy następujące wykazy:

- drzewostany z odnowienia (zalesienia) naturalnego z nasion,
- drzewostanów z zalesień porolnych,
- wyłączonych drzewostanów nasiennych,
- gospodarczych drzewostanów nasiennych,
- istniejących i projektowanych bloków upraw pochodnych,
- stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania – ptaków chronionych,
- projektowanych rezerwatów,
- otulin rezerwatów - Rezerwat „Rydno”,
- drzewostanów wyżywicowanych,

- drzewostanów wyl. z użytkowania,
- uporczywe pędraczyska.

Dla upraw i młodników pochodzących z odnowień naturalnych i sztucznych jednocześnie, należy kodować dwie cechy zarówno drzewostan z pochodzenia naturalnego jak i sztucznego.

Wykonawca sporządzi wykaz cech drzewostanów innych niż odnowienia sztuczne, który następnie zostanie przekazany Nadleśnictwu wraz z próbnymi wydrukami opisów taksacyjnych. Wspomniany wykaz podlegać będzie uzgodnieniu z Nadleśnictwem.

W związku z brakiem możliwości kodowania w programie Taksator informacji dot. bloków upraw pochodnych, Wykonawca zamieści tą informację w programie Taksator w bloku „informacje różne” podając numer bloku upraw pochodnych oraz gatunek.

Nadleśnictwo w uzgodnieniu z Zespołem Ochrony Lasu w Radomiu oraz Wydziałem Ochrony Lasu RDLP w Radomiu, przekaże Wykonawcy wykaz wydzieleń objętych w roku 2015 i 2019 zabiegami zwalczania imago chrabąszcza majowego (*Melolontha melolontha*). Wskazane wydziewienia należy zakodować z cechą drzewostanu - „uporczywe pędraczyska” bez konieczności kwalifikowania ww. lokalizacji do gospodarstwa specjalnego.

8. Zastosowanie jednostek kontrolnych.

Dla lasów zagospodarowanych rębnią stopniową udoskonaloną IVd oraz przerębową V należy tworzyć jednostki kontrolne odpowiadające oddziałom lub ich części, dla których należy wyznaczyć kierunek cięć prostopadle do granicy transportowej (w terenach wyżynnych najczęściej prostopadle do warstwic). W ramach jednostek kontrolnych należy wyróżnić fazy rozwojowe dla których należy określić odpowiednie zabiegi gospodarcze nazwane tak jak to umożliwiał program Taksator. Jednostki kontrolne należy wyznaczać w zwartych płatach drzewostanów o złożonej budowie piętrowej dla rębni IVd o powierzchni od 20-30 ha, a dla rębni V 6-15 ha.

Propozycja jednostek kontrolnych zostanie przedstawiona przez Wykonawcę projektu planu urządzenia lasu oraz uzgodniona z Nadleśnictwem i RDLP.

9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów.

Przebudowę drzewostanów należy projektować zgodnie z § 40 Instrukcji Urządzenia Lasu, przyjmując następującą hierarchię kwalifikowania drzewostanów do przebudowy:

pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10 leciu – grupa A:

- drzewostany trwale uszkodzone (w ponad 50% uszkodzeń), uszkodzone przez czynniki biotyczne (np. korniki i jemiola) lub abiotyczne (np. wiatr, grad), w których nastąpił istotny spadek zadrzewienia na całości powierzchni (0,5 i niżej) lub na znaczącej powierzchni powstały luki. Przerzedzenia wykazujące dynamikę wzrostową, powinny być kwalifikowane do pilnej pełnej przebudowy, z wyjątkiem tych, które stanowią pożądane zbiorowiska zastępcze w skrajnych warunkach rozwoju lasu, w szczególności na glebach skażonych lub zdewastowanych,
- drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem – rębne,
- drzewostany w których proces przebudowy został już rozpoczęty dot. drzewostanów z podsadzeniami jodłowymi oraz bukowymi i jaworowymi.

stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10-leciu bez zastosowania użytkowania rębego z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnią przewidywaną w następnym 10-leciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych

– grupa B:

- drzewostany niezgodne przedrębne, z jakością techniczną,
- drzewostany o składzie gatunkowym niedostosowanym do siedliska– przedrębne z wartościowymi podrostami zgodnymi z celem hodowlanym,
- uszkodzone przez czynniki biotyczne i abiotyczne ale o mniejszej skali uszkodzeń (trwale uszkodzenia w stopniu średnim).

W „wykazie drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy – wzór nr 3” nie należy ujmować drzewostanów z grupy C określonej w § 40 pkt. 7 Instrukcji Urządzenia Lasu tj. „Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych”.

Nadleśnictwo przekaze wykonawcy projektu PUL listę drzewostanów zaliczonych do grupy A jako wstępny wykaz drzewostanów do ujęcia ich podczas tworzenia planu cięć.

10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych.

Nie należy zwiększać powierzchni do odnowienia w KO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych, ze względu na niewielki poziom uszkodzeń w Nadleśnictwie Starachowice.

11. Dodatkowy pomiar drewna martwego.

Wykonawca dokona pomiaru drewna martwego, na co 10 powierzchni próbnej zgodnie z metodyką pomiaru opisaną w § 62 IUL. Ponadto wykona zestawienia i tabele przewidziane w tym zakresie w IUL (tab. nr XXI) oraz opisie w formie odrębnego rozdziału w Programie Ochrony Przyrody wyniki inwentaryzacji (pomiaru drewna martwego). Ponadto Wykonawca uwzględni wytyczne i wskazania w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 i siedlisk przyrodniczych oraz wymogów certyfikacji.

Losowanie powierzchni próbnych do pomiaru drewna martwego zostanie wykonane automatycznie w programie TAKSATOR w wielkości 10% w każdej warstwie gatunkowo wiekowej. Pomiar drewna martwego wykonywane podczas Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu należy uwzględnić jedynie jako punkt odniesienia w części opisowej dla Nadleśnictwa.

Powierzchnie do pomiaru drewna martwego należy „trwale” oznaczyć poprzez wymalowanie na drzewie centralnym opaski koloru niebieskiego linią przerywaną. Ponadto wykonawca przekaze wykaz powierzchni wraz lokalizacją – współrzędne geograficzne - (warstwa*.shp), na których dokonano inwentaryzacji drewna martwego w celu prowadzenia monitoringu na w/w powierzchniach przez Nadleśnictwo.

12. Wymagania dotyczące sporządzania i wydruku map.

Wydruki map z bazy geometrycznej należy wykonać zgodnie z **Instrukcją techniczną sporządzania wydruków map leśnych- zamieszczonej w 3 części IUL:**

- mapy gospodarcze w skali 1 : 5000
  - mapy gospodarcze – w formie atlasów A4 dla Nadleśnictwa, dla RDLP w formie wydruków A1 z naniesionymi działkami zrębowymi,
- mapy gospodarczo-przeładowe w skali 1:10000
  - mapa gospodarczo-przeładowa drzewostanów i projektowanych cięć – 1 komplet dla leśnictw złożone i oprawione w twarde okładki koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem,
- mapy przeładowe w skali 1 : 25000 z podziałem na obręby leśne:
  - mapa przeładowa drzewostanów – 2 komplety,

- mapa przeglądowa siedlisk leśnych – typy siedliskowe lasu – 2 komplety,
- mapa przeglądowa cięć rębnych – 2 komplety,
- mapa przeglądowa obszarów chronionych nadleśnictwa i funkcji lasu – 2 komplety,
- mapa przeglądowa gospodarki łowieckiej – 2 komplety,
- mapa przeglądowa ochrony lasu – 2 komplety,
- mapa przeglądowa nasiennictwa i selekcji – 2 komplety,
- mapa przeglądowa zagospodarowania rekreacyjnego w nadleśnictwie – 2 komplety,
- mapa przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych - 3 komplety (w tym do wyciągu z Programu Ochrony Przyrody - 1 kompl.),
- mapy sytuacyjne i sytuacyjno-przeładowe w skali 1: 50000:
  - mapa sytuacyjno-przeładowa ochrony przeciwpożarowej lasu - 5 egzemplarzy,
  - mapa sytuacyjna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa z oznaczonymi granicami obrębów leśnych, leśnictw, gmin i obrębów ewidencyjnych - 3 egzemplarze.

Ponadto Wykonawca w ramach zlecenia wykona:

- mapy gospodarczo-przeładowe rozmieszczenia wszystkich form ochrony przyrody, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt chronionych w skali 1:10 000 dla leśnictw – 1 komplet,
- mapy gospodarczo-przeładowe rozmieszczenia gatunków roślin chronionych z wykazu zamieszczonego w Programie Ochrony Przyrody, siedlisk przyrodniczych i zwierząt, w skali 1:10 000 dla leśnictw – 1 komplet,
- mapy gospodarczo-przeładowe w skali 1:10000 dla leśnictw „czyste” – 3 komplety,
- mapy przeglądowe do wniosku o uznanie lasów za ochronne - 3 komplety oraz 1 komplet z podziałem na gminy (wyłącznie w formie pliku *.pdf),
- mapy przeglądowe obrębów leśnych w skali 1:25000 „czyste” - 3 komplety,
- mapa sytuacyjna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa z naniesionymi obwodami łowieckimi skali 1:50000 - 1 egzemplarz,
- mapa sytuacyjna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa z naniesionym zasięgiem leśnictw w skali 1:50000 - 3 egzemplarze,
- mapę sytuacyjną zagospodarowania rekreacyjnego w skali 1:50000 - 2 egzemplarze,
- mapę sieci dróg wywozowych w skali 1:25000 (obrubami), zgodną z docelową siecią drogową nadleśnictwa – 1 komplet.

Do Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko i Obszar Natura 2000 należy wykonać:

- mapę z prognozą oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000 w skali 1:25000 – 2 komplety,
- mapę z prognozą oddziaływania projektu PUL na środowisko i obszary Natura 2000 bez zaznaczania lasów ochronnych w skali 1:25000 - wyłącznie w formie pliku *.pdf (do opiniowania projektu PUL - dla RDOŚ).

W zakresie umieszczenia w treści wydruków map, warstw fakultatywnych określonych w instrukcji urządzenia lasu część III, Zamawiający po analizie próbnych map przedstawionych przez Wykonawcę podejmie decyzję w tym zakresie. Wykonanie

próbnych map i umieszczenie warstw fakultatywnych na wydrukach map docelowych nie podlega dodatkowemu wynagrodzeniu.

13. Podział na obręby leśne i leśnictwa.

Wg stanu na dzień 01.01.2023 r. całość gruntów Nadleśnictwa Starachowice obejmuje 2 obręby leśne oraz 10 leśnictw (5 leśnictw w obrębie Lubienia oraz 5 leśnictw w obrębie Starachowice).

Obowiązujący podział na leśnictwa z przyporządkowaniem oddziałów przedstawia tabela poniżej.

Obręb Lubienia			
Leśnictwo	Numer leśnictwa	Powierzchnia wg stanu na 01.01.2023 r. [ha]	Oddziały
Zawaly	1	1496,88	1 - 9; 25 - 33; 51 - 61
Kutery	2	1456,54	10 - 18; 34 - 44; 62, 63 a-g, 64 - 73
Gospodarstwo Szkółkarskie „Kutery”	2	11,74	63 (h,i,j)
Lubienia	3	1565,45	19 - 24; 45 - 50; 74 - 78; 102 - 104; 125 - 131; 154 - 160
Myszki	4	1523,24	80 - 89; 105 - 114; 132 - 141
Klepacze	5	1524,50	90 - 101; 115 - 124; 142 - 153
Razem		7578,35	
Obręb Starachowice			
Leśnictwo	Numer leśnictwa	Powierzchnia wg stanu na 01.01.2023 r. [ha]	Oddziały
Lipie	6	1318,12	18 - 20; 41 - 45; 64 - 65; 82 - 86; 102 - 106; 117 - 118; 118A; 119 - 120; 130 - 132; 142 - 146; 153 - 157
Majówka	7	1379,00	1; 21 - 23; 46 - 48; 66 - 68; 87 - 90; 107 - 110; 121 - 124; 133 - 136; 147 - 150; 158 - 161; 167 - 168
Bugaj	8	1361,83	1A; 2 - 6; 24 - 28; 49 - 53; 69 - 73; 91 - 95; 111 - 114; 125 - 128; 137 - 140; 151 - 152
Gadka	9	1637,39	7 - 17; 29 - 40; 54 - 63; 74 - 81; 96 - 101; 115 - 116; 129; 141
Michałów	10	1363,48	162 - 166; 169 - 179; 181 - 195
Razem		7059,82	
Nadleśnictwo		14638,17	

Nadleśnictwo prześle Wykonawcy planu urządzenia lasu w terminie do 31 marca 2025 r. ostateczny podział na leśnictwa wraz z ich zasięgiem terytorialnym.

14. Obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód.

Nadleśnictwo prześle Wykonawcy projektu planu urządzenia lasu lokalizację drzewostanów z zaobserwowanymi istotnymi szkodami o znaczeniu gospodarczym powodowanymi przez czynniki biotyczne i abiotyczne, a Wykonawcą uwzględni przekazane materiały na etapie taksacji.

15. Terminy i kontrole prac urządzeniowych.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 13.08.2002 r. prace taksacyjne będą kontrolowane i dokumentowane na bieżąco przez przedstawicieli RDLP w Radomiu w obecności przedstawicieli Nadleśnictwa Starachowice

oraz Wykonawcy projektu Planu Urządzenia Lasu.

Wykonawca przedstawi wstępne wydruki opisów taksacyjnych i wskazań gospodarczych celem weryfikacji i dokonania ewentualnych wyjaśnień. Weryfikację opisów taksacyjnych i wskazań gospodarczych przez pracowników Nadleśnictwa należy przeprowadzić w przeciągu 1 miesiąca od chwili ich przekazania.

Szczegółowe terminy prac związanych z końcowym odbiorem projektu planu urządzenia lasu zostaną ustalone w czasie Narady Techniczno-Gospodarczej.

16. Forma oprawy opisów taksacyjnych, elaboratu i map, w tym map dodatkowych oraz formy przekazania programu ochrony przyrody z uwzględnieniem danych wrażliwych.

W skład projektu planu urządzenia lasu powinny wejść:

- opis ogólny Nadleśnictwa (wydruk i plik), w tym zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia – oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem (etykieta) - opisy w ilości 2 egzemplarzy z przeznaczeniem dla RDLP i Nadleśnictwa,
- program ochrony przyrody stanowić będzie rozdział opisu ogólnego,
- opisy taksacyjne dla obrębu wraz z tabelami i wykazami (wydruk i plik) - oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem (etykieta) – 2 komplety dla obrębu leśnego z przeznaczeniem dla RDLP i Nadleśnictwa,
- plany zagospodarowania lasu (oprawione razem - oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem (etykieta): wykazy projektowanych cięć rębnych, przedrębnych i wykazy projektowanych zadań z hodowli lasu dla obrębów leśnych 1 komplet - dla Nadleśnictwa,
- wykaz projektowanych cięć rębnych dla obrębu leśnego - bindowany - 1 komplet, z przeznaczeniem dla RDLP w Radomiu,
- operat urządzenia lasu dla leśnictw – oprawa twarda koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem (etykieta) - zawierający wyciągi:
  - z opisów taksacyjnych,
  - wykazów projektowanych cięć rębnych,
  - wykazów projektowanych cięć przedrębnych,
  - wykazów zadań z hodowli lasu.
- Wyciąg z Program Ochrony Przyrody 1 egzemplarz (z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa) - bindowany + mapy w opisanych teczkach oraz w formie pliku *.pdf.

Wykonawca prześle bazę opisową opracowaną w programie Taksator w terminie do 31.12.2025 r.

Ponadto Wykonawca prześle „Prognozę...” w formie opisowej wydruk – 2 egzemplarzy (w oprawie twardej koloru zielonego z wytłoczonym złotym opisem (etykieta) i kieszenią na mapy) oraz w formie pliku *.pdf.

Wszystkie elementy projektu planu urządzenia lasu oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, należy przekazać w formie elektronicznej, na nośnikach CD/DVD (lub pendrive) w dwóch egzemplarzach w formatach i standardach określonych w IUL i uzgodnionych z Zamawiającym. Ponadto pliki tekstowe powinny zostać przekazane w formie edytowalnej *.docx oraz *.xlsx. oraz nieedytowalnej *.PDF. Materiały kartograficzne należy przekazać w formie plików *.shp oraz kompozycji wydruków *.PDF.

Sposób podziału opisów taksacyjnych na poszczególne tomy zostanie uzgodniony z Zamawiającym, który podejmie decyzję w tym zakresie. Mapy tematyczne i sytuacyjne należy przekazać w teczkach w twardej oprawie koloru „ciemna zieleń” z wytłoczoną (koloru złotego) nazwą dokumentu, nadleśnictwa i obrębu, ewentualnie leśnictwa (materiały dla leśniczych), na wewnętrznej stronie należy zamieścić spis materiałów, tecki z mapami

należy wykonać dla obrębu leśnego w ilości po 2 sztuki.

Płyty CD/DVD (lub pendrive) z danymi w formie elektronicznej powinny zostać opatrzone w indywidualne etykiety w formie nadruków na płytach (lub pendrive). Wszystkie strony, tabele, wykresy, ryciny, załączniki dla każdego z tomów opracowań powinny być ponumerowane w sposób ciągły, dla nich należy wykonać spisy treści zamieszczone na początku poszczególnych tomów. Bazy opisów taksacyjnych należy przekazać w strukturze najnowszej dostępnej wersji TAKSATORA, w przypadku uzasadnionych okoliczności np.: z przyczyn technicznych lub jeżeli w najnowszej wersji oprogramowania znajdzie się konieczność wprowadzania danych, które w istotny sposób wpłyną na warunki określone w SIWZ. Zamawiający na wniosek Wykonawcy podejmie decyzję w tym zakresie wskazując wersję TAKSATORA, w której baza opisów taksacyjnych zostanie przekazana.

Ostateczna oprawa elaboratu wyciągu z Programu Ochrony Przyrody oraz Prognozy... zostanie wykonana po uzyskaniu opinii z RDOŚ a przed wysłaniem do zatwierdzenia PUL do MKiŚ.

Przekazane dokumenty do tego czasu pozostaną u Zamawiającego, złożone w formie nieoprawionego wydruku (1 egzemplarz) oraz na płycie CD/DVD (lub pendrive) w formie elektronicznej. Po oprawie wszystkich egzemplarzy przez Wykonawcę (w terminie dwóch tygodni od dyspozycji złożonej przez RDLP) dokumenty zostaną przekazane ponownie Zamawiającemu. Pozostałe dokumenty projektu planu urządzenia lasu należy przekazać oprawione w terminie określonym umową.

Wszystkie elementy projektu planu urządzenia lasu oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z dokumentacją kartograficzną z przeznaczeniem dla Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz RDOŚ zostaną przekazane wyłącznie w formie elektronicznych plików *.PDF na płycie CD/DVD (lub pendrive).

17. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych nieobjętych obszarem Natura 2000.

Wykonawca nie sporządzi w programie ochrony przyrody dodatkowej tabeli XXII z IUL dla gatunków chronionych poza Natura 2000.

18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszar Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych.

W dniu 18.01.2023 r. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach z wnioskiem o przekazanie danych o zasobach przyrodniczych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Odpowiedź uzyskano dnia 25.01.2023 r. z RDOŚ w Kielcach. Formy ochrony przyrody wymienione w w/w piśmie RDOŚ należy uwzględnić w projekcie planu urządzenia lasu i prognozie oddziaływania na środowisko.

Prognozę oddziaływania na środowisko należy sporządzić zgodnie: z art. 51 i art. 52 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*; uzgodnionym zakresem i stopniem szczegółowości; warunkami technicznymi określonymi w IUL oraz ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu z dnia 28 sierpnia 2013 r.

Przekazane przez RDOŚ materiały w formie analogowej i elektronicznej, stanowiąc będą podstawę do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz prognozy oddziaływania na środowisko i obszar Natura 2000.

B. ZAŁOŻENIA DO PLANU URZĄDZENIA LASU.

1. Obszary chronione, funkcje lasu, grunty do objęcia szczególną ochroną.

a) obszary chronione

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwaty przyrody,
- Obszary Natura 2000,
- Obszary Chronionego Krajobrazu,
- Pomniki przyrody,
- Rośliny, grzyby i zwierzęta podlegające ochronie gatunkowej.

Rezerwaty przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Starachowice znajdują się dwa rezerwaty przyrody, tj.: „Skąły pod Adamowem” i „Rosochacz”. Położone są one w obrębie leśnym Lubienia, w gminie Brody.

Oba rezerwaty nie posiadają aktualnych planów ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach podjął działania w celu opracowania dokumentacji, na podstawie których będą wykonane zarządzenia ustanawiające plany ochrony. Aktualnie jest podpisana umowa z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach której opracowana zostanie dokumentacja dla rezerwatu „Rosochacz”.

Rezerwat „Skąły pod Adamowem”

Rezerwat „Skąły pod Adamowem” został utworzony w oparciu o zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. (M.P. nr 33 poz. 407).

Jest to rezerwat przyrody nieożywionej położony (pod względem geologicznym) w części północno-wschodniej mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Celem jego utworzenia było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wychodni piaskowców dolnojurańskich tzw. „serii skłobskiej”.

Ochroną rezerwatową objęto również występujący wokół drzewostan, który pod względem fitosocjologicznym odpowiada zespołowi środkowopolskiego boru mieszanego. Obok dominujących rodzajów drzew, takich jak: sosna i brzoza rosną tu dęby, świerki, jodły i graby.

Powierzchnia rezerwatu wynosi 8,98 ha i jest zgodna z powierzchnią podaną w zarządzeniu ministra z 27 czerwca 1995r., powołującego rezerwat.

Powierzchnia ewidencyjna w SILP rezerwatu wynosi 8,98 ha i jest zgodna z podaną w Zarządzeniu z 1995r. Powierzchnia rezerwatu została zmieniona Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 20 września 2017r. i wynosi obecnie 8,82 ha (zgodnie z pow. geometryczną wydzieł tworzących rezerwat). Nadleśnictwo wnioskuje o korektę, w ramach prac urzędniowych, powierzchni ewidencyjnej wydzieł tworzących rezerwat, w celu doprowadzenia do zgodności ich sumarycznej powierzchni z powierzchnią rezerwatu wskazaną w ww. Zarządzeniu.

Rezerwat „Rosochacz”

Rezerwat „Rosochacz” został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r.(M.P. nr 51 poz. 485).

Powierzchnia rezerwatu obejmuje wielogatunkowe, posiadające naturalny charakter, drzewostany porastające żyzne i silnie wilgotne namuły w strefie źródłkowej rzeczki Świętojanki oraz obszar torfowisk. Drzewostany stanowią przedmiot ochrony rezerwatowej, a jej celem jest zachowanie zróżnicowanego, tak pod względem fitosocjologicznym jak

i florystycznym, ekosystemu leśnego dla potrzeb naukowych i edukacyjnych.

Powierzchnia ewidencyjna w SILP rezerwatu wynosi 30,44 ha i jest zgodna z podaną w Zarządzeniu z 1997r. Powierzchnia rezerwatu została zmieniona Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 20 września 2017r. i wynosi obecnie 29,94ha (zgodnie z pow. geometryczną wydzieleni tworzących rezerwat). Nadleśnictwo wnioskuje o korektę, w ramach prac urzędzeniowych, powierzchni ewidencyjnej wydzieleni tworzących rezerwat, w celu doprowadzenia do zgodności ich sumarycznej powierzchni z powierzchnią rezerwatu wskazaną w ww. Zarządzeniu.

Ponieważ w/w rezerwaty nie posiadają aktualnych planów ochrony w związku z powyższym w wydzieleniach tworzących rezerwaty nie należy planować zabiegów gospodarczych.

W przypadku ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Rosochacz” do dnia 31.03.2025 r. Wykonawca uwzględnił w projekcie PUL zadania ochronne a zabiegi gospodarcze w nich zapisane opisowo zamieści w Programie Ochrony Przyrody w odpowiednich tabelach i w miarę możliwości w opisach taksacyjnych.

Na ile jest to możliwe Wykonawca projektu PUL nie będzie dokonywał zmian literacji oraz powierzchni pododdziałów.

Otulina rezerwatu archeologicznego „Rydno”

Rezerwat archeologiczny* „Rydno” wpisany został do rejestru zabytków pod numerem 511/514 dział Aa na podstawie decyzji z dnia 3 listopada 1986 r. (odnowienie decyzji z 24 września 1957 r.). Rezerwat ten obejmuje zespół paleolitycznych osad przemysłowych z kopalnią hematytu, ulokowanych w strefie tzw. III tarasy rz. Kamiennej. Jest to fragment doliny rzeki o długości ok. 12 km rozciągający się od skrajnej, wschodniej części Skarżyska-Kamiennej (dzielnicy Łyżwy i Nowy Młyn) do Wąchocka, zawarty w granicach gmin: m. Skarżysko-Kamienna, Mirzec i Wąchock. Na obszarze „rezerwatu” stwierdzono duże nagromadzenie śladów działalności człowieka sprzed ok. 12 tys. lat. Niektóre ślady zinterpretowano jako dowody obecności neandertalczyka sprzed 60-40 tys. lat. Udokumentowane są również paleolityczne kopalnie czerwonych barwników hematytowych używanych do celów kultowych, a także miejsca składania narzędzi krzemienych i inne. Liczne ślady pochodzą z różnych okresów i kultur, najmłodsze datowane są na pierwszy wiek naszej ery, są to pozostałości stanowisk dymarskich.

W części rezerwatu „Rydno” stanowiącej jego otulinę, położonej między innymi w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Starachowice (L.Gadka oddz. 38i,j ; 39f,g ; 40c,d,g ; 63k,l) zakazuje się (zgodnie z „Decyzją w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków”), naruszania podłoża ziemnego oraz wznoszenia jakichkolwiek budowli bez uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W ramach prac urzędzeniowych VI rewizji należy uwzględnić wskazane ograniczenia przy projektowaniu wskazówek gospodarczych dla drzewostanów w obrębie otuliny rezerwatu, mając na uwadze rachunek ekonomiczny związany z wymaganym stałym nadzorem architektonicznym przy realizacji prac mogących naruszyć strukturę gleby.

Proponowany rezerwat.

W lasach Nadleśnictwa Starachowice, w oddziale 91 (pododdziały f,k) obrębu Lubienia, proponuje się utworzyć rezerwat przyrody o nazwie „Zapadnie Doły”.

Celem ochrony i wartością tego terenu są rozwinięte na dużą skalę powierzchniowe zjawiska krasowe (krasu czynnego), dostępne do badań i obserwacji. Znajduje się tu pomnik przyrody – dąb szypułkowy „Maciek”.

Obszar ten proponowano objąć ochroną już w poprzednich rewizjach PUL., jednak wciąż

koncepcja ta nie została zrealizowana. Tym niemniej teren ten należy traktować, zgodnie z zaleceniami wojewódzkiego konserwatora przyrody przesłanymi do nadleśnictwa w piśmie z dnia 14.07.2005 r. (ŚR. IV - 6634-16/05), jako cenny z przyrodniczego punktu widzenia, który będzie objęty ochroną w przyszłości.

W ramach prac urzędzeniowych VI rewizji należy utrzymać ustalone obecnie granice wydzielen 91f i 91k. Wydzielenia te należy ująć w wykazie drzewostanów wyłączonych z użytkowania, w oczekiwaniu na ustanowienie rezerwatu przyrody i ująć w gospodarstwie specjalnym jako cenne fragmenty rodzimej przyrody.

Obszary Natura 2000

Obszar NATURA 2000 obejmuje ok. **2 230,63 ha** gruntów Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice.

Powierzchnia ta stanowi **15 %** ogólnej powierzchni Nadleśnictwa.

W ramach sieci Natura 2000, na terenie Nadleśnictwa Starachowice wyznaczono obszar: SOO Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038. Wyznaczony został w celu zabezpieczenia dużych fragmentów wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*, uznawanego za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Roztoczu. Obszar jest częścią tzw. Puszczy Ilżeckiej, nazywanej też Lasami Starachowickimi i zlokalizowany jest w jej północno-wschodniej części. Obejmuje teren źródliskowy rzeczki Małyszyniec i Świętojanki. Obok boru jodłowego w cytowanym obszarze znajdują się rozległe płaty grądu subkontynentalnego (*Tilio-Carpinetum*) oraz siedlisko Łęgu olszowo-jesionowego (*Fraxino-Alnetum*). Na terenie SOO „Uroczyska Lasów Starachowickich”, w obrębie leśnym Lubienia, znajduje się rezerwat przyrody „Rosochacz”.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 13 czerwca 2023r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038.

Wskazania gospodarcze zamieszczone w aktualnym planie zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 (po zweryfikowaniu informacji o siedliskach przyrodniczych) należy w miarę możliwości programu Taksator przenieść do projektu PUL oraz ująć w POP i Prognozie... .

Obszary Chronionego Krajobrazu

Na terenie Nadleśnictwa zlokalizowane są dwa obszary chronionego krajobrazu, które na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Starachowice zajmują łącznie ok. 14 tyś. ha.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej

Data utworzenia: 29.09.1995 roku - Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego (Dz.U.Woj. Kieleckiego Nr 21 poz. 145).

Obszar został utworzony w celem ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz odtworzenia i zachowania przez dolinę rzeki funkcji korytarza ekologicznego. Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 lipca 2002 r. skorygowano granicę OChK Doliny Kamiennej. Obszar ten charakteryzuje się dużą zmiennością florystyczną zdeterminowaną urozmaiconą rzeźbą terenu, podłożem skalnym, a co za tym idzie warunkami siedliskowymi.

Na większości terenów zbudowanych ze skał piaszczysto - ilastych przeważają siedliska oligotroficzne zajęte przez bory mieszane i bory, tworzące duże kompleksy tzw. Lasów Starachowickich. Na południe od Kunowa i Ostrowca Św. występuje wysoczyzna lessowa z charakterystyczną rzeźbą licznych, głębokich do 30 m wąwozów, a idąc dalej w kierunku południowo-wschodnim spotkać można fragmenty żyznych grądowych lasów liściastych.

Na terenie OChK Doliny Kamiennej zgrupowane są wyjątkowo liczne zabytki kultury

klasy europejskiej. Do najważniejszych należą rezerwy: archeologiczne „Krzemionki Opatowskie” (uznany za Narodowy Pomnik Historii) i „Rydno” (w okolicach Skarżyska), a także kompletny wielki piec w Starachowicach (powstały w XIX w., jako element Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego).

Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu

Stanowi Otulinę Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu (dalej SOChK) utworzony został na mocy Rozporządzenia Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 października 2001 r. w sprawie utworzenia na terenach otulin parków krajobrazowych obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 108, poz. 1271). Przywołane Rozporządzenie zostało zmienione z dniem wejścia w życie Rozporządzenia Nr 81/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1942), zmienionego następnie Rozporządzeniem Nr 11/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 42, poz. 623). Obecnie obowiązującą podstawą prawną jest Uchwała Nr XLIX/881/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 25 listopada 2014 r., poz. 3155). Nadzór nad Obszarem sprawuje Marszałek Województwa Świętokrzyskiego.

Sieradowicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną jest jednym z najważniejszych węzłów hydrograficznych w regionie, z licznymi źródłami czasowymi i stałymi. Obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, obejmuje urozmaicone siedliskowo lasy z rzadkimi gatunkami fauny i flory oraz liczne formy geologiczne (głównie wschodnie skalne). Obszar ten posiada również dużą wartość kulturową i historyczną; świadczą o niej liczne stanowiska archeologiczne starożytnego górnictwa i hutnictwa, a także zabytki kultury materialnej oraz miejsca pamięci. Na terenie Nadleśnictwa Starachowice obszar zajmuje niewielki fragment lasów o powierzchni ok. 240ha.

Dla Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu została wykonana Inwentaryzacja przyrodnicza. Dane w/w inwentaryzacji zostaną przekazane przez Nadleśnictwo wykonawcy projektu PUL.

Wykonawca projektu planu dokona analizy zapisów dla obszarów w zakresie gospodarki leśnej i po konsultacji z RDLP Radom i Nadleśnictwem Starachowice, uwzględni je w POP, Prognozie.. i wskazówkach gospodarczych.

Proponowany Geopark „Dolina Kamiennej”.

Ze względu na unikatowy charakter doliny rzeki Kamienna od kilkunastu lat Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie prowadzi starania w celu utworzenia Geoparku. Inicjatywa tworzenia geoparków została podjęta przez UNESCO podczas konferencji w 1997 roku. Ta obszarowa forma ochrony litosfery ma w istotny sposób uzupełniać istniejącą listę miejsc Światowego Dziedzictwa.

Dolina Kamiennej wraz z dopływami na odcinku od okolic Sołtykowa do Bałtowa, to obszar przyrodniczo-kulturowy o dużej wartości w skali europejskiej. Znajdują się tu liczne odsłonięcia skał mezozoicznych i czwartorzędowych z bezcennymi obiektami paleontologicznymi, mineralogicznymi i tektonicznymi. Obiekty te wymagają natychmiastowej ochrony, przy jednoczesnym wykorzystaniu ich niepowtarzalnych walorów edukacyjnych.

Poza aspektem przyrodniczym Dolina Kamiennej to region bogaty pod względem historycznym. Dowodem tego są liczne zabytki i stanowiska archeologiczne pozwalające prześledzić dzieje tych ziem począwszy od epoki paleolitu, przez neolit, epokę żelaza okresu rzymskiego i dalej po czasy wieków średnich, aż do staropolskiego okręgu przemysłowego.

Ponadto idea ochrony i promocji walorów tego regionu była między innymi przedmiotem zawartego porozumienia 1/92 z dnia 26.06.1992 r. w Ostrowcu Świętokrzyskim pomiędzy Prezydentami Miast: Skarżysko-Kamienna, Starachowice i Ostrowiec Świętokrzyski w celu utworzenia „Parku Krajobrazowo-Kulturowego”.

Proponowany do utworzenia Geopark „Dolina Kamiennej”, obejmuje swoim zasięgiem całość gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice. W załączniku nr 3 mapa sytuacyjna.

Pomniki przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Starachowice, w lasach obrębu Lubienia, znajduje się sześć pomników przyrody, których zestawienie przedstawia poniższa tabela.

L. p.	Nadleśnictwo	Adres leśny	Nazwa pomnika przyrody
1	Starachowice	16-14-1-03-78 -d -00	Grupa Czterech Buków
2	Starachowice	16-14-1-03-50 - d,g -00	Buki Na Dębowej Górze
3	Starachowice	16-14-1-03-20 -i -00	Dąb Szypułkowy
4	Starachowice	16-14-1-05-91 -f -00	Dąb Maciek
5	Starachowice	16-14-1-05-151 -a -00	Dąb Rębajły
6	Starachowice	16-14-1-05-118 -f -00	Dąb Partyzantów

Nadleśnictwo posiada warstwę Leśnej Mapy Numerycznej z lokalizacją tych obiektów, którą przekaże wykonawcy PUL przed pracami terenowymi.

Współrzędne będą podstawą do wniesienia do tabel oraz na mapę walorów. Do „Programu Ochrony Przyrody” należy pomierzyć w terenie parametry: obwód, wysokość, oraz zaktualizować wiek. Ponadto należy określić na gruncie stan zachowania pomników.

Lokalizację pomników przyrody Wykonawca porówna z lokalizacją zamieszczoną w CRFOP, w przypadku stwierdzenia ewentualnych rozbieżności należy sporządzić wykaz i przekazać do Nadleśnictwa.

W POP należy zamieścić lokalizację pomników przyrody występujących wyłącznie na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Starachowice.

Ponadto w bazie taksatora należy zakodować jako cenne drzewa dęby szypułkowe wskazane w załączniku nr 4 do protokołu.

Wykonawca projektu PUL wskaże, ewentualne drzewa celem podjęcia inicjatywy do uznania ich za pomniki przyrody.

Stanowiska roślin, grzybów i zwierząt chronionych

Na terenie nadleśnictwa występuje szereg chronionych gatunków roślin, grzybów oraz zwierząt, które w formie tabelarycznej zamieszczono w Programie Ochrony Przyrody na lata 2016-2025. Wykaz ten winien zostać zaktualizowany podczas prowadzenia prac urzędzeniowych – na podstawie dostępnych danych oraz informacji przekazanych przez nadleśnictwo.

Na terenie Nadleśnictwa Starachowice ustanowiono jedną strefę ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych:

- Bocian czarny: nr rej. woj. BC-32.
strefa ochrony ścisłej całorocznej : oddz. 107 b, c;

strefa ochrony okresowej : oddz. 86 i,k, 87 c,d,f,g; 106 c,d; 107 a,d,f,g,h,i,j.

Ustanowiona na podstawie: Dec. Woj. Św. ŚR.IV.6631-77/06 z 31 października 2006r.

Od 2016 roku gniazdo jest niezasiadlane. Obawy co do przyszłości miejsca lęgowego budzi fakt bardzo złego stanu drzewa (dębu) na którym położone jest gniazdo. Dąb obumiera, częściowo spróchniały pień, konar na którym zlokalizowane jest gniazdo obłamany, tuż za jego obrysem.

Nadleśnictwo wystąpi do RDOŚ w Kielcach z wnioskiem o likwidację strefy dla gniazda zlokalizowanego w oddz. 107. Wykonawca PUL uwzględni zmiany wynikające z działań podjętych przez RDOŚ w związku z ww. wnioskiem nadleśnictwa.

W Programie Ochrony Przyrody należy uwzględnić lokalizację motyla lucylla (*Neptis rivularis*) wskazaną w Roczniku przyrodniczym TBiOP Tom 5, (2016) 2017 w artykule „Występowanie pasyna lucylla *Neptis rivularis* (SCOPOLI,1763) (*Lepidoptera: Nymphalidae*) i jego rośliny żywicielskiej – tawuły wierzbolistnej *Spiraea salicifolia* LINNAEUS, 1753 (*Rosaceae*) w okolicach Starachowic.

Wszystkie dane dotyczące form ochrony przyrody ujmowane w rejestrach, kartach występowania i obserwacji, warstwach mapy numerycznej, Nadleśnictwo udostępni Wykonawcy PUL przed przystąpieniem do prac terenowych.

Wykaz stanowisk roślin, grzybów i zwierząt chronionych należy sporządzić na podstawie aktualnych rozporządzeń.

Ponadto nadleśnictwo podejmuje działania zmierzające do lepszego poznania i aktualizacji informacji dot. bogactwa przyrodniczego, które obejmują m.in.:

- ciągły monitoring terenów leśnych pod kątem występowania gatunków rzadkich i chronionych, cennych przyrodniczo elementów środowiska przyrodniczego oraz zmian zachodzących w tych obiektach prowadzenie w leśnictwach, w którym na bieżąco gromadzone są przez leśniczych informacje dot. cennych przyrodniczo elementów środowiska leśnego - miejsca występowania roślin i zwierząt chronionych, lokalizacja skrzynek lęgowych, drzew dziuplastych, wywieszanych schronów dla nietoperzy czy popielice, itp.;
- udział w pracach terenowych w ramach inwentaryzacji przyrodniczo-leśnej,
- aktualizowaną corocznie ewidencję drzew dziuplastych oraz szacunkową masę drewna martwego.

2. Funkcje lasu

Ze względu na dominujące funkcje wyróżniono na terenie nadleśnictwa następujące kategorie lasów:

- **lasy gospodarcze**

Lasy z dominacją funkcji gospodarczej i podporządkowaną funkcją ochrony przyrody – **65,46 ha.**

- **lasy ochronne**

Lasy z dominacją funkcji ochrony innych komponentów środowiska przyrodniczego i podporządkowaną funkcją gospodarczą stanowią **13 884,69 ha.**

- **rezerwaty**

Na terenie nadleśnictwa znajduje się 2 rezerwaty przyrody o łącznej powierzchni **39,42 ha.**

3. Typy siedliskowe lasu, siedliska przyrodnicze.

Typy siedliskowe lasu oraz siedliska przyrodnicze należy wnieść do bazy w sposób określony w § 22 IUL. Typy siedliskowe lasu należy przyjąć do projektu planu urządzenia lasu na podstawie obecnie sporządzanego opracowania siedliskowego. Zbiorowiska roślinne dla Obszaru Natura 2000

Uroczyska Lasów Starachowickich w projekcie PUL należy przyjąć na podstawie opracowania fitosocjologicznego oraz wprowadzić do bazy opisów taksacyjnych.

Siedliska przyrodnicze w obszarach Natura 2000, w tym również wykazywane jako punktowe, które stanowią zwarte płyty możliwe do wyodrębnienia na podstawie różnicujących cech taksacyjnych, należy ujmować jako oddzielne pododdziały, uwzględniając kryterium powierzchniowe tworzenia nowych pododdziałów od 0,25 ha dla siedlisk priorytetowych i od 0,50 ha dla pozostałych. W przypadku siedlisk punktowych należy przyjąć powierzchnię oszacowaną, w innych przypadkach nową powierzchnię pododdziału. Dla siedlisk przyrodniczych nie stanowiących odrębnych wydziałów, w informacjach różnych należy wpisać kod siedliska, lokalizację i % powierzchni zajmowanej przez siedlisko w wydzieleniu.

Podczas określania zasięgu siedlisk przyrodniczych (lokalizacja) oraz kodowanie (program taksator zakładka siedliska przyrodnicze) należy uwzględnić wszystkie źródła informacji o siedliskach przyrodniczych, tj. Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 (PZO), oraz opracowanie fitosocjologiczne dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich (FITO).

Opis siedlisk punktowych niestanowiących odrębnych pododdziałów należy zamieścić w informacjach różnych podając kod siedliska, lokalizację i procent powierzchni wydzielenia zajmowanego przez to siedlisko a w POP oraz SOOŚ zamieścić zestawienie lokalizacyjne. W SOOŚ podać ocenę, używając w części opisowej sformułowania: „w drzewostanie (wylączeniu jeśli nieleśne) gdzie występuje siedlisko ...” (a nie „dla siedliska ...”).

Podobną zasadę przyjąć dla siedlisk przyrodniczych występujących smugowo (liniowo).

W przypadku siedlisk przyrodniczych niestanowiących odrębnego wydzielenia, nie należy redukować powierzchni projektowanego zabiegu, a oddzielne postępowanie przyjąć na etapie realizacji planu.

Należy przeprowadzić jednolitą ocenę oddziaływania projektu PUL na środowisko w zakresie siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000. Nie tworzyć odrębnych zestawień dla siedlisk przyrodniczych wykazanych w PZO oraz FITO.

Nazwę i kodyfikację siedlisk przyrodniczych należy przyjąć zgodnie z aktualnym rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1302).

Zbiorowiska leśne mające charakter siedlisk przyrodniczych określone w ramach inwentaryzacji LP wykonanej w latach 2006-2007 tzw. INVENT, a położone poza obszarami Natura 2000 po ich weryfikacji mogą być ujęte w projekcie planu urządzenia lasu, jako „cenne fragmenty zbiorowisk roślinności leśnej/nieleśnej”, a siedliska przyrodnicze priorytetowe ujęte w gospodarstwie specjalnym jako „cenne fragmenty rodzimej przyrody”. W informacjach różnych zostanie zamieszczona w miarę możliwości technicznych oprogramowania oraz potrzeb, odpowiednia: skrót zbiorowiska, lokalizacja i % powierzchni zajmowanej przez siedlisko w wydzieleniu.

4. Typy drzewostanów.

Proponuje się, aby w trakcie sporządzania Planu Urządzenia Lasu na lata 2026 – 2035 przyjąć typy drzewostanów i przykładowe składy gatunkowe upraw przedstawione w tabeli (poza siedliskami przyrodniczymi w obszarach Natura 2000).

TSL	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia [%]	Gatunki domieszkowe	Projektowane rodzaje rębni
1	2	3	4	5
Bśw	So	So 80, Brz i inne 20	Brz	I, II
Bw	So	So 80, Brz, Św i inne 20	Brz, Św	I, II
BMśw	So	So 70, Md i inne 30	Md	I, II
	Db-So	So 60, Db 20, Md, Bk i inne 20	Md, Bk	III
	Bk-So	So 60, Bk 30, Db, Md, Św 10	Db, Md, Św	III, II
	Jd-So	So 60, Jd 20, Md, Bk, Db i inne 20	Md, Bk, Db	II
BMw	So	So 70, Św, Db i inne 30	Św, Db	I, II
	Db-So	So 60, Db 20, Md, Św i inne 20	Md, Św	III
	Jd-So	So 60, Jd 20, Md, Św, Db i inne 20	Md, Św, Db	II, III, IV
BMb	So	So 80, Brz, Św i inne 20	Brz, Św	-
LMśw	Db-So	So 50, Db 30, Md, Bk, Jd i inne 20	Md, Bk, Jd, Św	III
	Jd-So	So 40, Jd 30, Md, Db, Bk i inne 30	Md, Db, Bk, Św	III
	So-Jd	Jd 50, So 30, Md, Db, Bk i inne 20	Md, Db, Bk, Św	IV, III
	Bk-So	So 40, Bk 30, Db, Jd, Md 30	Db, Jd, Md, Św	III
	So-Db	Db 50, So 30, Md, Bk, Jd i inne 20	Md, Bk, Jd	III
	Db	Db 80, So, Bk, Jd, Md 20	Jd, Bk, Md	II
	So Bk	Bk 50, So 30, Md, Db, Jd i inne 20	Md, Db, Jd	II, III
	Jd Bk	Bk 50, Jd 30, So, Md, Db i inne 20	So, Md, Db	II, IV
	Bk Jd	Jd 40, Bk 30, So, Md, Db i inne 30	So, Md, Db	IV
	Jd Db	Db 40, Jd 30, Md, So, Bk i inne 30	Md, So, Bk	III, IV
	Db Jd	Jd 40, Db 30, Md, So, Bk i inne 30	Md, So, Bk	IV
	Db Md *	Md 50, Db 30, Bk, Jd i inne 20	Bk, Jd, Św	III
	Jd	Jd 80, So, Md, Bk, Db 20	So, Md, Bk, Db	IV,V
LMw	Db So	So 50, Db 30, Jw, Św, Jd i inne 20	Jw, Św, Jd, Wz	III
	Jd So	So 40, Jd 30, Db, Jw i inne 30	Db, Jw, Św, Js	III
	So Db	Db 50, So 30, Jd, Ol, Św i inne 20	Jd, Ol, Św,	III, II
	So Jd	Jd 50, So 30, Db, Jw, Św 20	Db, Jw, Św	IV, III
	Db Ol	Ol 50, Db 30, Św, Jd i inne 20	Św, Jd, Jw	III, I
	Św So	So 60, Św 20, Db, Ol, Jd 20	Db, Ol, Jd	I
	So Ol	Ol 50, So 30, Św, Db, Jd i inne 20	Św, Db, Jd	I
	Db Jd	Jd 50, Db 30, So, Św, Jw 20	So, Św, Jw	IV
LMb	Ol	Ol 70, Brz, So, Św i inne 30	Brz, So, Św	-
Lśw	Db Jd	Jd 50, Db 30, Bk i inne 20	Bk, Md, So	IV, II, III
	Jd Bk	Bk 50, Jd 30, So i inne 20	So, Db, Md	II, III
	Bk Jd	Jd 50, Bk 30, Db i inne 20	Db, Md, So	IV, II, III
	Db Bk	Bk 50, Db 30, Jd, Md i inne 20	Jd, Md, So	III, II
	Jd Db	Db 50, Jd 30, Bk, Md i inne 20	Bk, Św, So	II, III, IV
	Db	Db 80, Jd, Bk i inne 20	Jd, Bk, Md	II, IV

	Bk Db	Db 50, Bk 30, Jd, Md i inne 20	Jd, Md, So	III
Lw	Db-Jd	Jd 50, Db 30, Wz i inne 20	Wz, Św	IV, II, III
	Db-Ol	Ol 40, Db 30, Jw, Wz i inne 30	Jw, Wz, Jd	III, I
	Ol-Db	Db 60, Ol 30, Wz i inne 10	Wz, Lp, Kl	III
Ol	Ol	Ol 90, Js i inne 10	Js, Brz, Św	I
OlJ	Ol	Ol 70, Js, Brz, Św, Jw, Kl, Wz 30	Brz, Św, Jw, Kl, Wz	I
Ll	Db Ol	Ol 50, Db 30, Wz, Js i inne 20	Wz, Js, Św	III
BMwyż	So	So 80, Brz, Bk, Św, Md, Db i inne 20	Brz, Bk, Św, Md, Db	I
	Db-So	So 60, Db 20, Bk, Św, Md i inne 20	Bk, Św, Md	III
	Bk-So	So 60, Bk 20, Db, Św, Md i inne 20	Db, Św, Md	III
	Jd-So	So 60, Jd 30, Bk, Św, Md i inne 10	Bk, Św, Md	II, IV
LMwyż	Jd	Jd 70, Bk, Md, So, Db i inne 30	Bk, Md, So, Db	IV, V
	Bk Jd	Jd 50, Bk 30, Md, So, Św i inne 20	Md, So, Św	IV
	Bk So	So 50, Bk 30, Db, Św, Md i inne 20	Db, Św, Md	III, II
	So Bk	Bk 50, So 30, Md, Jd, Db i inne 20	Md, Jd, Db	III, II
	Db So	So 50, Db 20, Bk, Św, Md i inne 30	Bk, Św, Md	III
	So Db	Db 50, So 30, Bk, Św, Md i inne 20	Bk, Św, Md	III
	Jd So	So 50, Jd 30, Bk, Db, Św, Md i inne 20	Bk, Db, Św, Md	II, III
	So Jd	Jd 50, So 30, Św, Md, Bk i inne 20	Św, Md, Bk	IV
	Jd Db	Db 50, Jd 30, Bk, Św, Md i inne 20	Bk, Św, Md	II
	Db Ol	Ol 50, Db 30, Św, So, Jd i inne 20	Św, So, Jd	III
	Db Jd	Jd 50, Db 30, Bk, Św, Md i inne 20	Bk, Św, Md	IV
	Db Bk	Bk 50, Db 30, Jd, Md, So i inne 20	Jd, Md, So	III
	Jd Bk	Bk 50, Jd 30, Md, So, Św i inne 20	Md, So, Św	II, IV
Lwyż	Bk	Bk 70, Jw, Md, Jd, Db i inne 30	Jw, Md, Jd, Db	II
	Bk Jd	Jd 50, Bk 30, Md, So, Św i inne 20	Md, So, Św	IV
	Jd Bk	Bk 50, Jd 30, Md, So, Św i inne 20	Md, So, Św	III, IV
	Db Bk	Bk 50, Db 30, Md, Jd, Jw i inne 20	Md, Jd, Jw	III
	So Jd	Jd 50, So 30, Db, Md, Bk i inne 20	Db, Md, Bk	IV
	Ol Jd	Jd 50, Ol 30, Js, Db, Jw i inne 20	Js, Db, Jw	IV
	Jd Db	Db 50, Jd 30, Bk, Św, Md i inne 20	Bk, Św, Md	II
Lwyż	Bk Db	Db 50, Bk 30, Md, Jd, Jw i inne 20	Md, Jd, Jw	III
	Db Jd	Jd 50, Db 30, Bk, Św, Md i inne 20	Bk, Św, Md	IV
	Ol Db	Db 50, Ol 30, Js, Jd, Jw i inne 20	Js, Jd, Jw	III
	OlJwyż	Js Ol	Ol 60, Js 20, Db, Brz, Św i inne 20	Db, Brz, Św

*- typ drzewostanu ustalony dla pododdziałów zaliczonych do bloków upraw pochodnych Md

Typy drzewostanów z jesionem należy przyjmować wyłącznie w przypadku aktualnego występowania jesionu, a w innych przypadkach przyjmować typy dla jesionu. Do momentu wydania wytycznych zezwalających na swobodne wprowadzanie jesionu w uprawach leśnych należy dążyć do zastępowania tego gatunku składzie przez olchę, wiąz i jawor.

Przy projektowaniu TD należy uwzględnić głębokość profilu glebowego, zwłaszcza w obr. Starachowice, gdzie w związku niskim nakładem utworów czwartorzędowych

(gleby płytkie), uwilgotnienie występuje okresowo - należy planować TD sosnowy.

W przypadku wystąpienia szkód biotycznych uniemożliwiających realizację celów hodowlanych przedstawionych w tabeli powyżej, należy dokonać korekty TD wszystkich siedliskowych typów lasu i biocenoz z nimi związanych.

Na obszarach gradacji chrząszczowatych, jeżeli szkody spowodowane przez pędraki są na tyle duże, że uniemożliwiają realizację założonych celów hodowlanych, Nadleśnictwo zaleca przyjęcie alternatywnych typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw, lub pozostawienie do naturalnej sukcesji, z uwzględnieniem gatunków głównych i domieszkowych dla siedliska i typu drzewostanu. Lokalizację uzgodnić z Nadleśnictwem.

Wskazane poniżej typy drzewostanu należy stosować w uzasadnionych przypadkach.

TSL	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia [%]	Gatunki domieszkowe
1	2	3	4
Bśw	So Brz	Brz 60, So 30, Md i inne 10	Md
BMśw	Md	Md 80, Brz i inne 20	Brz
	Brz So	So 60, Brz 30, Md 10	Md
	So Brz	Brz 60, So 30, Md i inne 10	Md
LMśw Lśw	Bk Brz	Brz 50, Bk 30, Md, Db i inne 20	Md, Db, Św
	Db Brz	Brz 50, Db 30, Md, Bk i inne 20	Md, Bk, Św
	Md-Brz	Brz 40, Md 30, Lp, Gb, So, Oi i inne 30	LP, Gb, So, Oi

Na siedliskach przyrodniczych w **obszarach Natura 2000** należy przyjąć cele hodowlane i proponowane sposoby zagospodarowania siedlisk przyrodniczych objętych ochroną w ramach Dyrektywy Siedliskowej wg zamieszczonej tabeli.

TSL	Siedlisko przyrodnicze, Zespół roślinny	TD	Przykładowy skład gatunkowy odnowienia [%]	Projektowane rodzaje rębni
1	2	3	4	5
LMśw, LMw, Lśw, Lw, LMwyż, Lwyż	9170 Grąd subkontynentalny Tilio-Carpinetum	Db	Db 60, Gb, So, Lp, Brz, Oś, Bk, Jd, Kl 40	III, IV, II
		So Db	Db 60, So 20, Brz, Lp, Jd, Oś, Gb, Kl 20	III, IV
		Gb Db	Db 50, Gb 30, Kl, Lp, Brz, Jd, Oś 20	III, IV
		Db Jd	Jd 50, Db 30, Bk, Gb, Lp 20	IV,
		Jd Db	Db 60 Jd 30 Lp, Brz, Gb 10	III, IV
		Lp Gb Db	Db 40, Gb 20, Lp 20, Brz, Oś, Jw, Jd, Kl 20	III, IV
		Gb Lp Db	Db 40, Lp 20, Gb 20, Kl, Brz, Oś, Jw, Jd 20	III, IV
		Db Gb	Gb 50, Db 30, Lp, Kl, Brz, Jd, Oś 20	III, II
		Gb Db Oi	Oi 50, Db 30, Gb 20	-
LwyżBMśw, LMśw, LMw, Lśw, BMwyż, LMwyż, Lwyż,	91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i>	Jd	Jd 80, Bk, So, Św, Oś, Gb 20	IV, V
		So Jd	Jd 50, So 30, Db, Brz 20	IV
		Bk Jd	Jd 60, Bk 20, So, Św, Oś, Db, Gb 20	IV
		Db Jd	Jd 60, Db 20, Św, So, Oś, Gb 20	IV
LMb	91D0 Bór bagienny <i>Sphagno squarrosi-Alnetum</i>	Brz Oi	Oi 60, Brz 20, So, Św 20	-
LMb, Oi	91E0 Lęg olszowo-jesionowy <i>Fraxino-Alnetum</i>	Oi	Oi 70, Brz, So, Św 30	-
		Oi	Oi 90, Jś, Kl, Wz 10	II, III, IV
		Oi Js	Jś 60, Oi 30, Wz, Kl, Jw 10	II, III, IV

Do siedliska przyrodniczego 9170 (grądu) nie należy wprowadzać sztucznie grabu, a docelowy udział tego gatunku w I i II piętrze może zostać uzyskany z samosiewu. Do grądów nie należy wprowadzać również modrzewia – wprowadzić odpowiednie zapisy w elaboracie. Naturalnym składnikiem grądów na terenie Nadleśnictwa Starachowice jest jodła. Projektować odpowiednią wskazówkę przyjmując zaproponowane cele hodowlane, przy jednoczesnym uwzględnieniu zapisów PZO.

W celu dokładniejszego dostosowania składów gatunkowych do występujących warunków siedliskowych, uwzględniając mezozoiczny rodzaj podłoża geologicznego, przy wyznaczaniu celów hodowlanych dla poszczególnych wydziałów, należy uwzględnić przedstawione niżej kryteria:

- na siedlisku LMśw:
  - a – wariant z jodłą, sosną i dębem (podłoże geologiczne jury środkowej i dolnej),
  - b – wariant z sosną i dębem (podłoże geologiczne jury górnej),
- na siedlisku Lśw:
  - a – wariant z jodłą i bukiem (podłoże geologiczne jury środkowej i dolnej),
  - b – wariant z dębem i sosną (podłoże geologiczne jury górnej),

Wykonawca PUL zweryfikuje i uzupełni zamieszczone w protokole z KZP typy drzewostanów (TD) uwzględniając stan faktyczny określony w trakcie taksacji, stosowne propozycje powinny zostać przedstawione RDLP w Radomiu (zleceniodawcy) i Nadleśnictwu oraz przyjęte na NTG. Ponadto Wykonawca projektu PUL wskaże (zaznaczy) w opisie ogólnym, które z przedstawionych TD zostały wykorzystane w ramach tworzenia planu.

5. Wiek rębności.

Przeciętny wiek rębności służy przede wszystkim do obliczenia cząstkowych etatów użytkowania rębego według dojrzałości oraz sprecyzowania pożądanego stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu gospodarczego, szczególnie w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa (gospodarstwo O oraz gospodarstwo G). Przeciętny wiek rębności dla panujących gatunków drzew w nadleśnictwie może, lecz nie musi być zgodny z indywidualnym wiekiem dojrzałości rębnej drzewostanu, nazywanym też wiekiem dojrzałości drzewostanu do odnowienia, określanym przez taksatora na gruncie z uwzględnieniem rzeczywistego składu gatunkowego oraz kondycji drzewostanu.

Należy przyjąć przeciętne wieki rębności dla podstawowych gatunków lasotwórczych zasadniczo kontynuując ustalenia V rewizji. Poniżej przedstawione wieki rębności dla gatunków drzew mieszczą się w przedziałach określonych w rozdziale VIII IUL, wieki rębności dla pozostałych gatunków są zgodne z orientacyjnymi – wymienionymi w §83 ust.3 IUL.

Db, Db.s, Db.b,	– 160 lat
Jd	– 140 lat
Bk, Jś	– 120 lat
So, Md	– 110 lat
Św, Brz, Ol, Gb	– 80 lat
Oś, Ol odroślowa	– 60 lat

Wiek dojrzałości rębnej drzewostanu (indywidualny wiek dojrzałości drzewostanu do odnowienia) należy przyjmować zgodnie z § 83 IUL z wyjątkiem drzewostanów w KO i KDO oraz rezerwatów przyrody, gdzie nie należy ich określać.

Wiek dojrzałości rębnej należy określić dla pojedynczego drzewostanu dzięki któremu

można określić faktyczny wiek dojrzałości drzewostanu do wyrębu.

W ramach projektowania użytkowania rębnią przerębową dla jodłowego typu drzewostanu należy przyjąć, jako kryterium dojrzałości rębnej pierśnicę docelową tj.:

na siedlisku BMśw, LMśw, LMw – 40-50 cm

na siedlisku Lśw – 50-60 cm

W drzewostanach jodłowych o nieukształtowanej strukturze przerębowej dopuszcza się, w ramach jej różnicowania poprzez trzebieże przekształceniowe (przemianę) odstępstwa od tej zasady.

6. Podział lasu na gospodarstwa.

Zgodnie z § 82 Instrukcji Urządzania Lasu na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), dla celów planowania urządzeniowego należy wyróżnić, w ramach obrębów leśnych, jednostki regulacyjne nazywane gospodarstwami. Z dominujących funkcji lasu wynika podział lasów na: rezerwaty, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze, z tym, że drzewostany pełniące funkcje specyficzne, ograniczające lub uniemożliwiające realizację funkcji produkcyjnych, gromadzone są razem z rezerwatami w gospodarstwie specjalnym. W ten sposób powstaną w Nadleśnictwie trzy gospodarstwa:

- gospodarstwo specjalne (S),
- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O),
- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G).

a) Do gospodarstwa specjalnego (S) należy zaliczyć:

- rezerwaty przyrody wraz z otulinami,
- projektowane (proponowane) rezerwaty przyrody,
- cenne fragmenty rodzimej przyrody na priorytetowych siedliskach przyrodniczych,
- drzewostany wyłączone z użytkowania (WZUDN),
- inne tereny zaproponowane przez wykonawcę po dokonaniu uzgodnień z Nadleśnictwem spośród ujętych w § 82 pkt. 6 IUL.

b) Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) należy zaliczyć wszystkie lasy ochronne z wiodącą funkcją ochronną z wyjątkiem lasów umieszczonych w gospodarstwie specjalnym.

c) Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) obejmujące obszary o dominującej funkcji produkcyjnej z wyjątkiem lasów zaliczonych do gospodarstwa specjalnego (S).

Dla wyliczenia etatów cząstkowych wyróżnić należy obszary kwalifikujące się do jednego sposobu zagospodarowania:

- zrębowy (GZ), do którego należy zaliczyć drzewostany, dla których przyjęto zrębowy sposób zagospodarowania.
- przerębowo-zrębowy (GPZ), dla których przyjęto przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania.
- przerębowy (GP), do którego należy włączyć drzewostany o strukturze wielopiętrowej i wielogeneracyjnej, gdzie przyjęto przerębowy sposób zagospodarowania (rębnia przerębowa - ciągła lub stopniowa udoskonalona z okresem odnowienia ponad 40 lat).

7. Wytyczne w sprawie projektowania cięć rębnych w poszczególnych gospodarstwach.

Należy zachować dotychczasowy kierunek cięć z dopuszczeniem stosownych korekt podziału lasu na ostępy. Wykonawca dokona uzgodnień z Nadleśnictwem i RDLP wykazu cięć użytków rębnych i na **co najmniej dwa miesiące przed ustalonym terminem NTG** przedstawi Zamawiającemu wykaz projektowanych cięć użytkowania rębego wraz z załącznikami mapowymi, który zostanie przekazany Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska do konsultacji.

Ponadto:

- w gospodarstwie specjalnym użytkowanie rębne należy projektować wyjątkowo, zgodnie z potrzebami ochronnymi, hodowlanymi drzewostanu i odrębnymi przepisami, w zależności od przypisanych im form ochrony, specjalnych funkcji oraz stanu lasu;
- dla obiektów wymagających realizacji odrębnych planów ochrony projektować zadania w uzgodnieniu z właściwymi organami i służbami;
- na siedliskach przyrodniczych w ramach SOO Natura 2000 należy projektować rębnie ujęte w tabeli TD przyjętych dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych;
- w rębnych drzewostanach sosnowych, na siedliskach borów świeżych i wilgotnych, borów mieszanych, lasów mieszanych w uzgodnieniu z nadleśnictwem, projektować cięcia (w tym uprzątające) umożliwiające uzyskanie naturalnego odnowienia sosnowego, stosując 5 letni okres odnowienia,
- w rębniach zupełnych projektować należy nie więcej niż 2 pasy zrębowe w jednym 10-leciu (wyjątek od powyższej zasady stanowi zaprojektowanie wrębu w danym oddziale),
- projektowanie zrębów zupełnych w lasach wodochronnych i glebochronnych, powinno wynikać z braku możliwości osiągnięcia celu hodowlanego rębniami złożonymi (częściowymi), pozycje takie należy uzgodnić z Nadleśnictwem,
- zręby zupełne projektować w drzewostanach, w których cel hodowlany może być osiągnięty przy zastosowaniu cięć zupełnych, szerokość pasa maksymalnie 60 m, powierzchnia do 4 ha;
- na siedliskach wilgotnych w rębniach zupełnych należy dążyć do projektowania zrębów o powierzchni nieprzekraczającej 3,0 ha;
- w przypadku drzewostanów rębnych przewidzianych do użytkowania rębniami, które ze względu na znaczną powierzchnię nie mogą w całości podlegać użytkowaniu rębniemu w przeciągu dziesięciolecia, części drzewostanów nie przewidzianych do zagospodarowania rębniami należy pozostawić bez wskazań gospodarczych, (zgodnie z §46 pkt.7 IUL) a odstępstwa uzgodnić z Nadleśnictwem;
- w zwartych blokach drzewostanów jednowiekowych i jednogatunkowych należy projektować wręby (ostępy przejściowe);
- nie planować cięć rębnych na siedliskach bagiennych (BMb, Ol wariant 3) na siedliskach Lł oraz suchych (Bs) w drzewostanach uzgodnionych z Nadleśnictwem;
- w wykazie cięć rębnych dla rębni zupełnych oraz w ramach projektowanego cięcia uprzątającego w rębniach złożonych należy uwzględnić współczynnik redukcji pozyskania grubizny w wysokości 5% z tytułu pozostawiania kęp ekologicznych lub przestoi;
- na priorytetowych siedliskach przyrodniczych w Obszarze Natura 2000 należy uwzględnić należy uwzględnić współczynnik redukcji pozyskania grubizny wynikający z zadań ochronnych zawartych w PZO w przypadku braku wskazania współczynnika w PZO należy zaplanować pozostawienie 10% powierzchni drzewostanu, jako biotop dla rozwoju ptaków i zwierząt chronionych oraz w celu zachowania wytycznych dotyczących

- pozostawienia drewna martwego;
- w drzewostanach w gospodarstwie lasów ochronnych oraz w gospodarstwie lasów gospodarczych o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania do obliczania etatu należy przyjąć 20-letni okres odnowienia;
  - dla położonych wśród obcych gruntów lub graniczących z nimi wydziałów o małej powierzchni lub kształcie wykluczającym możliwość prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej oraz do których brak drogi dojazdowej, nie projektować wskazówek gospodarczych, a powierzchnię leśną niezalesioną przeznaczyć do sukcesji naturalnej;
  - użytkowanie rębne ostatniego roku obowiązywania PUL należy uwzględnić w projekcie PUL na podstawie szkiców zrębowych przekazanych przez Nadleśnictwo, które będą stanowiły podstawę do korekty opisów taksacyjnych oraz bazy geometrycznej;
  - w przypadku opisywania upraw po rębniach, pozostawione na zrębach „kępy ekologiczne” należy opisywać razem z uprawą, jako powierzchnie niestanowiące wydziałów, w przypadku zwartych płatów drzewostanów ponad 0,50 ha, należy wydzielić w odrębne pododdziały i nie projektować wskazówek gospodarczych;
  - rębnie częściowe (II) należy projektować tylko na powierzchniach, gdzie jest realna możliwość odnowienia naturalnego, zgodnego z pożądanym składem gatunkowym drzewostanu, odpowiednim dla typu drzewostanu i potencjalnego zbiorowiska roślinnego, a także przy odsłanianiu drugiego piętra o jakości hodowlanej, w uzgodnieniu z nadleśnictwem,
  - rębnie gniazdowe (IIIa i IIIb) należy projektować do przebudowy drzewostanów. Stosowanie rębni IVd dopuszczalne jest w drzewostanach, w których wystąpi uzasadniona potrzeba odstąpienia od podstawowej formy przebudowy ze względów społecznych i przyrodniczych,
  - dla drzewostanów z planowaną rębnią IV I V należy planować co do zasady minimum dwa nawroty cięć rębnych w czasie obowiązywania PUL; W lasach o zwiększonej funkcji społecznej projektować jedno cięcie lub odstąpić od projektowania cięć rębnych,
  - w drzewostanach zagospodarowanych rębnią IIIa, projektować dwa pasy zrębowe w 10-leciu z poborem 30% masy i 30% powierzchni do odnowienia, zachowując ład przestrzenny i czasowy;
  - w drzewostanach przeszlorębnych na siedliskach lasowych zagospodarowanych rębnią IIIb, projektować należy dwa pasy zrębowe w 10-leciu z poborem 60% masy i 80% powierzchni do odnowienia na jednym pasie w dwóch nawrotach oraz z poborem 40% masy i 50% powierzchni do odnowienia na pierwszym pasie w jednym nawrocie,
  - w drzewostanach uszkodzonych, wymagających pilnej przebudowy rębniami zupełnymi dopuszcza się możliwość zwiększenia szerokości pasa zrębowego,
  - podczas projektowania cięć rębnych w ekotonach na granicy pole-las, las-woda, itp. należy formułować wskazówki gospodarcze według wytycznych opublikowanych pismem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych znak ZG.7013.2.2018 z dnia 6 lutego 2018 roku. W przypadkach wymagających odrębnego postępowania gospodarczego należy wydzielić strefy ekotonowe jako odrębne wydziałów drzewostanowe, lokalizację uzgodnić z Nadleśnictwem,
  - należy zaplanować w uzgodnionych z nadleśnictwem lokalizacjach (drzewostany bliskorębne) podsadzenia na poczet ekotonów; dla zrębów zlokalizowanych przy drogach krajowych i wojewódzkich współczynnik ten należy zwiększyć do 10% z uwagi na wymagane strefy ekotonowe;
  - przy szlakach komunikacyjnych (poza drogami wojewódzkimi) nie projektować stref przejściowych w ramach cięć rębnych (na podstawie § 27 Zasad Hodowli Lasu);
  - na uprawach (po zrębach z ubiegłych dziesięciolecia) zlokalizowanych wzdłuż szlaków komunikacyjnych zaprojektować w pozostawionych kępach kształtowanie strefy

- ekotonowej poprzez niezbędne cięcia (w skrajnych przypadkach, związanych z bezpieczeństwem ruchu, całkowite usunięcie przestojów) i nasadzenia;
- dla zrębów gdzie ekotony będą tworzone z istniejącego drzewostanu współczynnik redukcji pozyskania grubizny należy ustalić odrębnie dla każdej pozycji zrębowej;
  - w drzewostanach młodszych klas wieku silnie uszkodzonych należy projektować przebudowę za pomocą cięć rębnych w Rb Ib (niezależnie od czynnika sprawczego), jeżeli nie ma takiej możliwości wówczas zaprojektować przebudowę w ramach podsadzeń,
  - w drzewostanach silnie uszkodzonych należy projektować użytkowanie rębne z krótkim okresem odnowienia,
  - wykaz projektowanych cięć rębnych wykonać zgodnie z § 98 IUL dla pierwszego 10-lecia bez przydziału działek zrębowych na lata;
  - dla gospodarstwa wielofunkcyjnego lasów ochronnych wielkość planowanego użytkowania powinna łączyć realizację funkcji ochronnych i produkcyjnych wynikających z dojrzałości drzewostanów oraz okresów uprzętnięcia w KO i KDO;
  - na siedliskach BMśw (zwłaszcza dla uboższych wariantów), w uzgodnieniu z nadleśnictwem, nie projektować udziału dębu, jodły i buka wyższego niż 20% i traktować go jedynie jako gatunek biocenotyczny, pielęgnacyjny. Jako podstawowy należy stosować zrębowy sposób zagospodarowania z typem drzewostanu So,
  - dla drzewostanów zasiedlonych przez jemiolę, w uzgodnieniu z nadleśnictwem, należy planować cięcia pielęgnacyjne i rębne (w tym trzebieże o negatywnym kierunku selekcji oraz zręby sanitarne), uwzględniające wytyczne przekazane pismem Dyrekcji Generalnej LP z dnia 15.01.2020 r. (Zn. spr. ZO.712.1.2019) - dot. kierunkowych zaleceń w zakresie działań zaradczych związanych ze wzmożonym występowaniem jemioli”,
  - z uwagi na liczne stanowiska występowania bobra europejskiego (*Castor fiber*) na ciekach naturalnych i okresowe podtapianie drzewostanów,
    - w drzewostanach przedrębnych nie planować cięć pielęgnacyjnych, pozostawiając je do wykonywania wyłącznie cięć sanitarnych jednostkowych (drzewa uszkodzone, posusz czynny),
    - w drzewostanach rębnych nie planować cięć rębnych, pozostawiając je do wykonywania wyłącznie cięć sanitarnych (drzewa uszkodzone, posusz czynny), powierzchnię do odnowienia pozostawić do naturalnej sukcesji, a w przypadku utrwalonych nalotów i podrostów planować należy zabiegi pielęgnacyjne.
    - w drzewostanach olszowych podtapianych przez tamy bobrowe, projektować odnowienia naturalne (siewem lub odrosłowe) wraz z ich pielęgnacją,
  - w obrębie wyznaczonych stref lasów o zwiększonej funkcji społecznej należy projektować wskazania gospodarze uwzględniając zapisy „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie lasów Państwowych” stanowiące załącznik nr 1 do Zarządzenia DGLP nr 58 z dnia 5 lipca 2022 r.; w strefie intensywnego oddziaływania społecznego ww. wytyczne należy stosować obligatoryjnie, natomiast w strefie zrównoważonej — fakultatywnie, wg potrzeb, w uzgodnieniu z Nadleśnictwem,
  - przy projektowaniu działek zrębowych maksymalnie wykorzystywać naturalne granice wydzielen, drogi, rowy itp.

Jeżeli pojawi się możliwość Wykonawca w ramach odrębnego opracowania sporządzi inwentaryzację zbiorników retencyjnych powstałych poprzez spiętrzenie wody przez tamy bobrowe, wraz z oceną zagrożenia powodziowego oraz niekorzystnych zjawisk oddziałujących na infrastrukturę techniczną tj. drogi, nasypy, urządzenia wodne.

Wykonawca projektu PUL zamieści w elaboracie zapis, iż statystyczna metoda

reprezentacyjna pomiaru miąższości nie daje dokładnych wyników dla drzewostanu i nie może być podstawą do rozliczenia masy na pozycji zrębowej oraz określenie i zapisanie w elaboracie błędu statystycznego metody reprezentacji.

8. Wytyczne w sprawie sporządzania „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”.

W wykazie należy zamieścić następujące drzewostany zakwalifikowane do przebudowy: drzewostany trwale uszkodzone, drzewostany o składzie gatunkowym niedostosowanym do siedliska, drzewostany o niskiej jakości technicznej oraz niskim zadrzewieniu.

9. Wytyczne w sprawie projektowania pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych.

- do użytkowania przedrębego należy zaliczyć wielkość grubizny przewidzianej do pozyskania w ramach wykonywania trzebieży;
- nie projektować zabiegu czyszczeń późnych z pozyskaniem grubizny „CP-P”;
- zgodnie z wytycznymi § 50 pkt. 3 i § 51 pkt. 5 ZHL nie należy projektować liczby nawrotów w czyszczeniach późnych i trzebieżach. Pilność zabiegu określić na podstawie faktycznych potrzeb pielęgnacyjnych poszczególnych drzewostanów z zastosowaniem wytycznych § 46 IUL, potrzeba wprowadzenia pilności zabiegu na konkretnych pozycjach będzie przedmiotem odrębnego uzgodnienia z Nadleśnictwem;
- w drzewostanach starszych klas wieku gdzie określono jakość techniczną, a które nie są objęte planowaniem użytkowania rębego, należy projektować TP po uzgodnieniu z Nadleśnictwem. Zabiegu trzebieży nie należy projektować w drzewostanach o zwarcie luźnym lub przerywanym, zagęszczeniu luźnym z wyjątkiem trzebieży przekształceniowej jeżeli zaistnieje taka potrzeba;
- w gospodarczych drzewostanach nasiennych nieprzewidzianych do użytkowania rębego należy projektować wskazówkę TP w pojęciu cięć sanitarno-selekcyjnych;
- projektując rozmiar cięć użytkowania przedrębego należy uwzględnić pozyskanie w mijającym okresie gospodarczym oraz przeciętny poziom wielkości pozyskania w cięciach przygodnych w ostatnich 10 latach a także stan udostępnienia drzewostanów szlakami operacyjnymi;
- dla gruntów położonych wśród obcych gruntów lub graniczących z nimi wydzieleni o małej powierzchni lub kształcie wykluczającym możliwość prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, nie projektować wskazówek gospodarczych;
- Wykonawca zamieści w Elaboracie zestawienie drzewostanów przeznaczonych do trzebieży przerębowej.

10. Wytyczne w sprawie hodowli lasu

- nie należy projektować do zalesienia gruntów nieleśnych, poza gruntami przeznaczonymi do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu uzgodnionych z Nadleśnictwem;
- poprawki i uzupełnienia należy projektować w młodnikach i uprawach, przy wypadach powyżej 20% powierzchni zredukowanej, o ile zabieg ten daje realną szansę poprawienia jakości uprawy i uregulowania jej składu gatunkowego,
- nie należy projektować uzupełnień w miejscach o nadmiernym uwilgotnieniu pozostawiając je do odnowienia w drodze sukcesji naturalnej;
- drobnych luk i przerzedzeń spełniających korzystną rolę w ochronie różnorodności biologicznej oraz kształtowaniu klimatu wewnątrz lasu nie należy przeznaczać do

- uproduktywnienia,
- nie należy projektować uzupełnień w lukach o powierzchni mniejszej niż 0,05 ha, wyjątek stanowić powinna sytuacja spadku pokrycia uprawy poniżej 70% w drzewostanach do 20 roku po odnowieniu,
  - dolesienia luk należy projektować jedynie w drzewostanach, w których powstały warunki umożliwiające skuteczne wprowadzenie gatunków cienioznośnych tj. wtedy gdy powierzchnia luki (bez drzewostanu) wynosi co najmniej 0,10 ha na siedlisku co najmniej BMśw. Luki powstające na siedliskach o dużym uwilgotnieniu lub na siedlisku Bśw (szczególnie w drzewostanach IIIb i starszych klas wieku) należy pozostawić do odnowienia w drodze sukcesji naturalnej. Powierzchnie takie Wykonawca uzgodni z Nadleśnictwem;
  - podsadzenia rozumiane jak odnowienia wyprzedzające i wprowadzenie II piętra należy projektować na powierzchniach uzgodnionych z Nadleśnictwem;
  - projektowanie wprowadzania podsadzeń (w wariacie tzw. wyprzedzającego odnowienia) winno uwzględniać udział gatunku w składzie przyszłego drzewostanu,
  - podsadzenia w w/w wariacie należy projektować również w ramach kształtowania ekotonów, z uwzględnieniem możliwości siedliskowych danego pododdziału (zgodnie z wytycznymi m.in. § 31 ust.4 i 69 ust. 1 ZHL);
  - nie należy projektować wprowadzania podszytów;
  - projektowaniem pielęgnowania upraw objąć powierzchnię upraw już istniejących, w których zabieg taki jest niezbędny;
  - wielkość poprawek i uzupełnień oraz pielęgnowanie upraw nowo projektowanych odnowień należy opisowo ująć w elaboracie;
  - czyszczeniami należy objąć uprawy i młodniki na powierzchniach otwartych, jak również młode pokolenie pod osłoną (na powierzchni zredukowanej);
  - ze względu na zasadę określania w PUL przeciętnej wysokości gatunku w warstwie, powierzchnię zredukowaną zabiegów CW i CP na gniazdach należy przyjąć w rozmiarze uzgodnionym z przedstawicielami nadleśnictwa (konsultacje opisów taksacyjnych),
  - czyszczenia późne należy projektować:
    - w młodnikach i podrostach,
    - w uprawach, które w czasie obowiązywania Planu Urządzenia Lasu osiągną zwanie;
  - melioracje agrotechniczne planować przy wszystkich cięciach rębnych oraz podsadzeniach;
  - na działkach położonych wśród obcych gruntów lub graniczących z nimi wydzielen o małej powierzchni lub kształcie wykluczającym możliwość prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, powierzchnię leśną niezalesioną przeznaczyć do sukcesji naturalnej;
  - dla powierzchni zredukowanej, dla której projektowane jest odnowienie naturalne należy projektować wskazówki: odnowienie oraz melioracje agrotechniczne (w bloku informacje różne wpisać skrót grupy czynności „ODNN, ODN-ZŁOŻ”);
  - wprowadzenie młodego pokolenia drzew na powierzchnię między gniazdową po cięciu uprzętającym w KO (cięcie w ostatnich latach „dotychczasowego PUL”), dla których odnowienie realizowane jest w ramach nowego PUL, należy bez względu na powierzchnię odnowienia kwalifikować jako ODN-ZŁOŻ, a nie POPR lub ODN-LUK;
  - dla fragmentów drzewostanów starszych, w uprawach i młodnikach po rębniach złożonych w wieku powyżej 20 lat, wykazujących grubiznę, nie należy projektować TW, a jedynie CP lub pozostawić bez wskazania gospodarczego;
  - dla projektowanych zabiegów AGROT, PIEL, CW, CP nie należy odejmować powierzchni kęp ekologicznych;

- projektując dolesienie luk lub zbiegi pielęgnacyjne dla kęp młodszych odnowień w drzewostanach starszych klas wieku, powierzchnia zabiegu TW i TP nie ulega redukcji;
- Nadleśnictwo przedstawi Wykonawcy wykaz powierzchni proponowanych do odnowienia naturalnego;
- w PUL zgodnie z zarządzeniem DGLP 58/2012 i wnioskiem Nadleśniczego, zamieszczony zostanie jedynie wykaz istniejących nalotów, określonych w trakcie taksacji lasu, uzgodniony z Nadleśnictwem oraz podaniem informacji czy nalot jest już uznany czy do uznania przez Nadleśnictwo;
- Nadleśnictwo dostarczy wykonawcy dane dotyczące nasiennictwa i selekcji drzew leśnych;
- Nadleśnictwo przekaze Wykonawcy lokalizację bloków upraw pochodnych po ich aktualizacji z Wydziałem Gospodarki Leśnej;
- Wykonawca uwzględni zadania z zakresu hodowli lasu z ostatniego roku obowiązywania PUL na podstawie szkiców odnowieniowych przekazanych przez Nadleśnictwo które będą stanowiły podstawę do korekty opisów taksacyjnych oraz bazy geometrycznej;
- stopień pilności zabiegu należy określić na podstawie potrzeb pielęgnacyjnych poszczególnych drzewostanów, zgodnie z wytycznymi § 46 IUL i przedstawić nadleśnictwu do konsultacji;
- w trakcie projektowania wskazań gospodarczych należy uwzględnić obowiązujące uregulowania prawne dotyczące ochrony lasu;
- z uwagi na gwałowienie siedlisk (liczne pojawianie się grabu) na siedlisk LMśw i wyższych, należy projektować, w uzgodnieniu z nadleśnictwem, zabiegi pielęgnacyjne (PIEL, CW, CP) dla zainwentaryzowanych odnowień naturalnych drzew gatunków głównych i domieszkowych w drzewostanach w wieku gatunku panującego powyżej 80 lat;
- w lasach zaliczonych do ochronnych na podstawie Ustawy o lasach wskazania gospodarcze dla poszczególnych drzewostanów powinny być dostosowane do wymagań wynikających z funkcji spełnianej przez dany drzewostan w obszarze funkcjonalnym lasów określonych kategorii ochronności
- w obrębie wyznaczonych stref lasów o zwiększonej funkcji społecznej należy projektować wskazania gospodarcze uwzględniając zapisy „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie lasów Państwowych” stanowiące załącznik nr 1 do Zarządzenia DGLP nr 58 z dnia 5 lipca 2022 r.

Produkcja szkółkarska

Produkcja szkółkarska w Nadleśnictwie Starachowice prowadzona jest w szkółce polowej zlokalizowanej w obrębie Lubienia, Leśnictwie Kutery w oddz. 63h, 63i, 63j.

Według stanu na dzień 01.01.2023r. powierzchnia manipulacyjna szkółki wynosi 11,74 ha. Szkółka podzielona jest na 10 kwater oraz dodatkowo są trzy namioty, każdy po 1,8 ara. Powierzchnia produkcyjna wszystkich kwater wynosi 733,40 ar (w tym 5,40 ara namioty).

11. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej.

Wykonawca uwzględni w projekcie planu urządzenia lasu informacje w zakresie szkód wywołanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne, które zostaną przekazane przez Nadleśnictwo i Zespół Ochrony Lasu w Radomiu.

Nadleśnictwo zgodnie z nową IOL dokona aktualizacji lokalizacji partii kontrolnych do jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, które przekaze Wykonawcy.

Powierzchnie te nie mogą być zlokalizowane w drzewostanach projektowanych do użytkowania rębego.

Zgodnie z nową instrukcją ochrony ppoż. obszarów leśnych należy dokonać aktualizacji kategorii zagrożenia lasów.

Wykonawca uzgodni projekt planu ochrony przeciwpożarowej z Wojewódzką Komendą Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach. Nadleśnictwo na bieżąco aktualizuje i uzgadnia „Sposób postępowania na wypadek pożaru lasu”, uzupełniając m.in. informacje o nowo powstałych dojazdach pożarowych.

12. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego, w tym sporządzania odpowiedniej mapy przeglądowej.

W ostatnich latach obserwuje się stały wzrost krajoznawczego i rekreacyjnego wykorzystania terenów leśnych Nadleśnictwa Starachowice.

Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu starachowickiego poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej w tym rozwój turystyki rowerowej i pieszej jest jednym z celów Strategii Rozwoju Gospodarczego Powiatu Starachowickiego.

Na terenie Nadleśnictwa Starachowice utworzono miejsca turystyczne i edukacyjne składające się z elementów wskazanych w poniższej tabeli, wyznaczone są także szlaki turystyczne piesze i rowerowe.

Lp.	Obwód leśny	Oddz., poddz.	Rodzaj
1	2	3	4
1.	Lubienia	125d	„Leśna Szkoła”
2.	Lubienia	102	Ścieżka edukacyjna w Rezerwacie „Rosochacz”
3.	Lubienia	63g	Zadaszenie turystyczne „Grzybek” na Kuterach
4	Lubienia	97d	Miejsce postoju pojazdów (I. Klepacze)
5	Lubienia	97d	PT Natura 2000 (I. Klepacze)
6	Lubienia	91f	Dąb Maciek (I. Klepacze)
7	Lubienia	151a	Dąb Rębajły (I. Klepacze)
8	Lubienia	117k	Izba Partyzancka im. Generała Antoniego Hedy-Szarego oraz Izba Leśna
9	Starachowice	118Ag	Miejsce postoju pojazdów (I. Lipie)
10	Starachowice	65f	Miejsce odpoczynku (I. Lipie)
11	Starachowice	124h	Miejsce postoju pojazdów (I. Majówka)
12	Starachowice	123c	Miejsce odpoczynku (I. Majówka)
13	Starachowice	108a	Miejsce odpoczynku (I. Majówka)
14	Starachowice	69a	Miejsce postoju pojazdów (I. Bugaj)
15	Starachowice	111k	Miejsce postoju pojazdów (I. Bugaj)
16	Starachowice	111d	Miejsce odpoczynku (I. Bugaj)
17	Starachowice	113l	Miejsce odpoczynku (I. Bugaj)
18	Starachowice	51b	Miejsce odpoczynku (I. Bugaj)
19	Starachowice	53l	Miejsce odpoczynku (I. Bugaj)
20	Starachowice	116s	Miejsce postoju pojazdów (I. Gadka)
21	Starachowice	54l	Miejsce postoju pojazdów (I. Gadka)
22	Starachowice	74j	Miejsce postoju pojazdów (I. Gadka)
23	Starachowice	31j	Miejsce odpoczynku (I. Gadka)
24	Starachowice	33a	Miejsce odpoczynku (I. Gadka)
25	Starachowice	37h	Miejsce odpoczynku (I. Gadka)
26	Starachowice	78k	Miejsce odpoczynku (I. Gadka)
27	Starachowice	98a	Miejsce odpoczynku (I. Gadka)

Nadleśnictwo przekaże Wykonawcy szczegółowy wykaz istniejących na terenie Nadleśnictwa Starachowice szlaków rowerowych oraz pieszych.

Wykonawca naniesie na mapę przeglądową zagospodarowania rekreacyjnego lokalizację w/w elementów, zgodnie z § 109 ust. 1 IUL oraz „Instrukcją techniczną sporządzania i wydruku map leśnych”.

W związku z wprowadzeniem Zarządzenia nr 74 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia „Kategorii i definicji wybranych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych i edukacyjnych zlokalizowanych na terenach zarządzanych przez j.o. Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (Znak sprawy: ZE.715.1.2.2018) oraz z wykonaniem Decyzji nr 191 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 października 2018 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych i edukacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe o charakterze kubaturowym, powierzchniowym i punktowym zlokalizowanych na terenach zarządzanych przez j.o. PGL LP (Znak sprawy: ZE.715.1.2.2018) i Decyzji nr 191 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych i edukacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe o charakterze liniowym zlokalizowanych na terenach zarządzanych przez j.o. PGL LP (Znak sprawy: ZE.715.3.1.2019). Nadleśnictwo po uzgodnieniu z Zespołem Promocji i Mediów RDLP przekaże Wykonawcy wyniki w/w inwentaryzacji.

Wykonawca naniesie na mapę przeglądową zagospodarowania rekreacyjnego lokalizację w/w elementów, zgodnie z § 109 ust. 1 IUL oraz „Instrukcją techniczną sporządzania i wydruku map leśnych.

Obszary lasów o zwiększonej funkcji społecznej, w tym strefy o których mowa w „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie lasów Państwowych” stanowiących załącznik nr 1 do Zarządzenia DGLP nr 58 z dnia 5 lipca 2022r., uwzględniające koncentrację ruchu turystycznego i rekreacyjnego, zostały przedstawione podczas narady wstępnej do prac urzędniowych i zaakceptowane przez Komisję Założeń Planu.

Dla wyznaczonych obszarów o zwiększonej funkcji społecznej planowanie gospodarze należy ustalić zgodnie z zapisami „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie lasów Państwowych” stanowiących załącznik nr 1 do Zarządzenia DGLP nr 58 z dnia 5 lipca 2022r.

Lasy o zwiększonej funkcji społecznej, w tym strefy o których mowa w ww. wytycznych należy zaznaczyć na mapie przeglądowej zagospodarowania rekreacyjnego. Ponadto należy zaznaczyć także inne walory rekreacyjne lasu, zgodnie z odpowiednimi uregulowaniami.

Na podstawie informacji przekazanych przez Nadleśnictwo, Wykonawca zamieści w części opisowej PUL listę cyklicznych imprez historyczno-turystyczno-kulturowych odbywających się na terenach leśnych w zarządzie Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo sporządzi „Program edukacji leśnej społeczeństwa na lata 2026-2035”, który zostanie zaprezentowany na NTG.

13. Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego.

W ramach użytkowania ubocznego prowadzona jest sprzedaż stroiszu i choinek, który pozyskiwany jest na plantacjach choinkowych oraz na powierzchniach z bieżącym użytkowaniem, w ramach planowanych cięć rębnych lub przedrębnych.

W trakcie obowiązywania PUL V rewizji nadleśnictwo założyło następujące plantacje choinkowe:

- a) 2020 rok: Leśnictwo Lipie oddz. 145c- 0,18 ha, 145d- 0,36 ha gatunki: świerk

pospolicity, świerk kłujący, jodła kaukaska

b) 2023 rok: Leśnictwo Kutery oddz. 63 h-06 pow. 0,30 ha Jodła kaukaska

Nadleśnictwo Starachowice nie prowadzi gospodarki łowieckiej na administrowanym terenie. W obszarze leśnym zarządzanym przez Nadleśnictwo Starachowice znajdują się 4 obwody łowieckie, leśne. W obwodach nadzorowanych przez nadleśnictwo gospodarkę prowadzą trzy Koła Łowieckie: K.L. „Nemrod” – obw. nr 15 i 25, K.L. „Łoś” – obw. nr 16, K.L. „Ponowa” – obw. nr 26. Koła Łowieckie podlegają Zarządom Okręgowym PZL w Kielcach. Gospodarka łowiecka prowadzona jest w oparciu o Roczne Plany Łowieckie i Wieloletnie Łowieckie Plany Hodowlane na lata 2017 – 2027 opracowane dla III Rejonu Hodowlanego „Puszcza Świętokrzyska”, którego koordynatorem jest Nadleśniczy Nadleśnictwa Suchedniów. Stan zwierzyny grubej na dzień 10 marca 2023 roku wynosi: łosie 32 sztuki, jelenie 365 sztuk, sarny 733 sztuk, dziki – 59 sztuk.

Zestawienie danych dotyczących obwodów łowieckich nadzorowanych przez Nadleśnictwo Starachowice przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa Koła Łowieckiego	Numer obwodu łowieckiego	Pow. obwodu [ha]	Pow. leśna obwodu [ha]	Lesistość [%]	Rodzaj obwodu	Kategoria obwodu
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Koło Łowieckie NEMROD	15	6 757	2 966	43,9	leśny	Bardzo dobry
2	Koło Łowieckie nr 1 ŁOŚ	16	7 457	5 324	71,4	leśny	Dobry
3	Koło Łowieckie NEMROD	25	7 566	6 641	87,77	leśny	Bardzo dobry
4	Koło Łowieckie PONOWA	26	5 050	3 243	64,22	leśny	Dobry
	Razem		26 830	18 174	67,74		

Nowelizacja Ustawy *Prawo łowieckie* z dnia 1 kwietnia 2018 roku nakładała konieczność weryfikacji powierzchni i granic obwodów łowieckich do końca 2020 roku. W związku z powyższym jeżeli powierzchnia i granice obwodów łowieckich uległy zmianie wykonawca projektu PUL uwzględni ją i zakoduje w grupach powierzchni.

14. Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu zagadnień dotyczących infrastruktury nadleśnictwa.

Biorąc pod uwagę położenie lasów Nadleśnictwa Starachowice, sąsiedztwo terenów silnie zurbanizowanych oraz dynamiczny rozwój turystyki krajoznawczej (pieszej i rowerowej) oraz rekreacyjnego wykorzystania terenów leśnych, należy zwrócić uwagę na szczególną potrzebę w zakresie rozwoju sieci dróg leśnych i infrastruktury turystycznej. Stopień zagęszczenia infrastruktury drogowej, a zwłaszcza jej standardy i parametry jakościowe, określają nie tylko względy gospodarcze, ale także szeroko rozumiane względy społeczne (wszelkie formy turystycznego wykorzystania lasu).

Zamierzenia inwestycyjne i modernizacyjne należy ująć w planie urządzenia lasu kierunkowo uwzględniając ogólne potrzeby, bez podawania terminów i sposobów realizacji.

Zakłada się, że budowa dróg będzie odbywała się sukcesywnie w miarę możliwości finansowych w oparciu o docelową sieć dróg.

W przypadku inwestycji rozpoczętych, które będą realizowane w trakcie prac urządzeniowych, Nadleśnictwo prześle Wykonawcy PUL dokumentację. Dotyczy to w szczególności budowy, przebudowy dróg i związanych z tym zmian powierzchniowych w kategorii użytkowania gruntów. Dla dróg zrealizowanych Nadleśnictwo będzie przekazywać dokumentację powykonawczą, natomiast dla realizowanych w 2025 r.

dokumentację projektową.

W najbliższych latach planowane inwestycje i modernizacyjne na lata 2026-2035 obejmują:

- budowę i remonty osad leśnych oraz budynków gospodarczych,
- budowę i remont dróg wywozowych,
- budowę i remont dojazdów oraz dróg przeciwpożarowych,
- remonty urządzeń związanych z infrastrukturą edukacyjną i turystyczną, w tym wyposażenia miejsc postoju pojazdów, ścieżek przyrodniczo-leśnych.

15. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej.

W elaboracie planu urządzenia lasu zostanie przedstawiona tylko syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa wraz z charakterystyką warunków ekonomicznych gospodarki leśnej i zestawieniem wskaźników tej gospodarki dla nadleśnictwa (zgodnie z § 118 IUL).

16. Ustalenia dotyczące szczegółowości prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego.

Wykonawca planu urządzenia lasu przedstawi (zgodnie z § 123 IUL) prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego podając orientacyjną, spodziewaną na koniec okresu gospodarczego, wielkość zasobów miąższości grubizny drzewostanów nadleśnictwa.

17. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody, w tym sporządzenia tabel dotyczących przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych.

W ramach prac nad rewizją planu urządzenia lasu należy dokonać aktualizacji „Programu ochrony przyrody i wartości kulturowych” opracowanego dla Nadleśnictwa Starachowice na okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2025 r.

Należy ująć przede wszystkim następujące zagadnienia opisane w odrębne rozdziały: ogólna charakterystyka Nadleśnictwa, formy ochrony przyrody, pozostałe walory przyrodniczo-leśne (w tym: cenne drzewa, lasy ochronne stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, grunty leśne niezalesione objęte szczególną ochroną, drzewostany, siedliska przyrodnicze), walory kulturowe, zagrożenia (w tym: zagrożenia wywołane ujemnym oddziaływaniem przemysłu, zagrożenia wywołane zmianami stosunków wodnych, zagrożenia biotyczne, zagrożenia abiotyczne, pożary, zagrożenia antropogeniczne tj.: niezgodność składów gatunkowych drzewostanów z siedliskiem, siedliska zniekształcone i zdegradowane, neofityzacja, borowacenie, bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na lasy, bariery ekologiczne), wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego oraz wykonania prac leśnych, plan działań – kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przyrody (w tym: kształtowanie stosunków wodnych, kształtowanie granicy polno-leśnej, kształtowanie strefy ekotonowej, ochrona przyrody, ochrona różnorodności biologicznej, martwe drewno, lasy wyłączone z użytkowania, promocja ochrony przyrody i edukacja leśna społeczeństwa, zalecenia i wnioski wynikające z prognozy oddziaływania na środowisko dla planu urządzenia lasu. Oprócz form ochrony przyrody, szczegółową lokalizację (do pododdziału) należy podać dla: siedlisk przyrodniczych, cennych drzew, lasów ochronnych stanowiących cenne fragmenty rodzimej przyrody, gruntów leśnych niezalesionych objętych szczególną ochroną, drzewostanów wyróżniających się pod względem różnorodności biologicznej, zabytków położonych na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo, drzewostanów zagrożonych zakłóceniem stosunków wodnych, drzewostanów objętych neofityzacją, siedlisk bagiennych (w tym wyszczególnić drzewostany bez zabiegu), bagien.

Ponadto należy zamieścić, przekazane przez nadleśnictwo:

- wyniki analizy działań w zakresie eliminacji gatunków inwazyjnych roślin, wykonaną w ramach odrębnego opracowania dotyczącego ujętych w zatwierdzonym PZO dla obszaru Natura 2000, zadań dotyczących trwałego usuwania gatunków inwazyjnych, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, uwzględniając fakt jego naturalnej sukcesji na obszarze niemal całego kraju oraz kwalifikowanie tego gatunku przez niektórych botaników do kenofitów tj. gatunków rośliny obcego pochodzenia, zadomowionych w florze rodzimej,

- wyniki opracowania zawierającego inwentaryzację zbiorników retencyjnych powstałych poprzez spiętrzenie wody przez tamy bobrowe, wraz z oceną zagrożenia powodziowego oraz niekorzystnych zjawisk oddziałujących na infrastrukturę techniczną tj. drogi, nasypy, urządzenia wodne, co do których odrębne przepisy nakładają obowiązek utrzymania ich w odpowiednim stanie technicznym i funkcjonalnym, wraz z określeniem zadań koniecznych do realizacji, w celu eliminacji zagrożeń; w szczególności uwzględniającą rozbiórkę tam bobrowych w każdym przypadku wystąpienia zagrożenia technicznego, funkcjonalnego oraz powodziowego; sporządzonego z uwzględnieniem zapisów art. 226 ust. 1, art. 227 ust. 2 oraz ust. 3 pkt. 8) Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz.U. 2022 poz. 2625 z późn.zm.).

Wymienione powyżej zagadnienia należy opracować w oparciu o poniższe informacje i zalecenia.

W czasie tworzenia programu ochrony przyrody proponuje się w szczególności:

- zweryfikować informacje o chronionych roślinach, grzybach i zwierzętach m.in. na podstawie informacji zgromadzonych w Nadleśnictwie i w RDOŚ, opracowania fitosocjologicznego, opracowania glebowo-siedliskowego, obowiązujących planów dla rezerwatów, opracowanych zakresem Zadań Ochronnych i in. (w odniesieniu do aktualnych rozporządzeń o ochronie gatunkowej zwierząt, roślin, grzybów);
- uwzględnić zatwierdzony wykaz lasów uznanych za ochronne, sporządzony na podstawie kompleksowego rozpoznania funkcji ochronnych spełnianych przez lasy nadleśnictwa, wykonany podczas prac urzędniowych, zgodnie z Zarządzeniem Nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 listopada 2007 r., o którym mowa w pkt. 2.4 referatu;
- uwzględnić i opisać w sposób syntetyczny „Zasady postępowania w lasach ochronnych” przekazane przez RDLP;
- omówić ogólne sposoby realizacji zabiegów gospodarczych w odniesieniu do zachowania miejsc występowania najcenniejszych gatunków chronionych dla których nie występują odstępstwa,
- opisać wytyczne do prowadzenia gospodarki na siedliskach przyrodniczych w odniesieniu do wykazu wskazań gospodarczych w opisach taksacyjnych;
- uwzględnić w formie opisowej wewnętrzne uregulowania LP oraz dane Nadleśnictwa dotyczące pozostawiania drewna martwego i drzew dziuplastych w lesie;
- uzupełnić dane dotyczące miejsc pamięci narodowej i obiektów zabytkowych dla gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo, informacje w tym zakresie zostaną przekazane Wykonawcy;
- Wykonawca pozyska dane dotyczące zabytków oraz stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo z rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków;
- zabytki należy opisać w odrębnych tabelach tj.: zabytków archeologicznych; zabytków stałych, zabytkowych parków, miejsc pamięci, mogił, kapliczek zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa,
- opisać najważniejsze zabytki stałe w zasięgu terytorialnym poza gruntami

- zarządzanymi przez Nadleśnictwo na podstawie dostępnych źródeł (ale nie wszystkie ujęte w rejestrze i ewidencji zabytków),
- wszystkie formy ochrony przyrody (w tym gatunki o znanej lokalizacji, z wyjątkiem roślin o ponad 100 stanowiskach w Nadleśnictwie) i zabytki ujęte w tabelach i opisach należy zaznaczyć na mapie walorów przyrodniczo-kulturowych (z wyjątkiem stanowisk archeologicznych – dane wrażliwe, których upublicznienie może spowodować ich dewastację),
  - opisy szczegółowe, wykazy i tabele wykonane dla form ochrony przyrody powinny uwzględniać jedynie wartości przyrodnicze i kulturowe dla gruntów zarządzanych przez LP, dla pozostałych należy opisać ich sumaryczną ilość w treści „Programu...”;
  - uwzględnić aktualne informacje dot. form ochrony przyrody i ich zagrożeń wg stanu na 31.12.2025 r., ze szczególnym uwzględnieniem informacji dostępnych w aktualnych publikacjach w tym zakresie, lokalizację poszczególnych obiektów podać z dokładnością do wydzielenia;
  - opisać sposoby kształtowania granicy leśnej w formie ekotonu;
  - podać propozycje nowych obiektów, które stanowią potencjalne obiekty do objęcia ochroną,
  - pismem zk.spr. ZOŚ.411.06.7.2021 z dnia 20.07.2022r. Urząd Gminy Brody poinformował nadleśnictwo, że działając na podstawie art. 18 b ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, zwanego dalej Rozporządzeniem (Dz. U. z 2021 r. poz. 56), w nawiązaniu do art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840), o włączeniu kart adresowych zabytków do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Brody. Nadleśnictwo prześle wykonawcy wykaz zainwentaryzowanych zabytków, które zostaną uwzględnione w projekcie Planu Urządzenia Lasu na lata 2025-2036.
  - doceniając znaczenie pszczół w utrzymaniu bioróżnorodności, bardzo ważnej dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów, na terenie nadleśnictwa zainstalowano kłody bartne wg następującej lokalizacji:
obr. Lubienia: Leśnictwo Kutery oddz. 42b i 69b,
obr. Starachowice: Leśnictwo Lipie oddz. 105a i 106c, Leśnictwo Majówka oddz. 22b i 133g. Informację na ten temat należy zamieścić w POP.

Materiały dotyczące powyższych zagadnień, w tym szczegółowa lokalizacja poszczególnych formy ochrony przyrody oraz wykaz miejsc pamięci, mogił i obiektów zabytkowych położonych w lasach Nadleśnictwa zostanie przekazana przed rozpoczęciem prac terenowych wykonawcy planu urządzenia lasu celem uwzględnienia w planie urządzenia lasu.

Ponadto w terminie do 31 października 2023 r. Nadleśnictwo zweryfikuje na podstawie swojej wiedzy lokalizację gatunków chronionych oraz miejsc pamięci, mogił i obiektów zabytkowych umieszczonych w Programie Ochrony Przyrody wykonanego na lata 2016-2025 i wskaże Wykonawcy rozbieżności.

W przypadku stwierdzenia nowych miejsc bytowania gatunków chronionych ptaków lub grzybów objętych ochroną strefową Nadleśnictwo zgłosi lokalizacje do właściwego RDOŚ oraz przygotuje niezbędne dokumenty będące podstawą do uwzględnienia jej w nowym PUL.

Nadleśnictwo prześle warstwę pomników przyrody a Wykonawca pomierzy parametry: wysokość, obwód, oraz zaktualizuje wiek i stan pomnika.

Materiały dotyczące powyższych zagadnień, w tym szczegółowa lokalizacja

poszczególnych formy ochrony przyrody zostanie przekazana przed rozpoczęciem prac terenowych wykonawcy planu urządzenia lasu celem uwzględnienia w planie urządzenia lasu.

18. Wydruk map tematycznych.

Wydruki map tematycznych z bazy geometrycznej należy wykonać zgodnie z **Instrukcją techniczną sporządzania wydruków map leśnych-zamieszczonej w 3 części IUL**. Uwzględniając ustalenia i ilości map określone w rozdziale 12 protokołu z KZP pt. „Wymagania dotyczące sporządzania i wydruku map”.

19. Projekt wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu i szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszar Natura 2000.

Projekt wystąpienia stanowiący załącznik nr 5 do niniejszego protokołu został przedstawiony na Komisji Założeń Planu, w trakcie obrad projekt przyjęto. Wniosek zostanie wysłany do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska celem uzyskania stosownego uzgodnienia.

20. Pozostałe zagadnienia projektowe.

Współpraca Wykonawcy i Nadleśnictwa powinna przybrać następującą formę:

- a) przed rozpoczęciem prac w poszczególnych leśnictwach członkowie drużyn urządzeniowych powinni uzgodnić z leśniczymi szczególne uwarunkowania terenu,
- b) stwierdzone w trakcie prac elementy wymagające wyjaśnień, należy uzgadniać na bieżąco z leśniczymi lub inżynierami nadzoru, a w sytuacjach szczególnych z zastępcą nadleśniczego.

W trakcie prac urządzeniowych należy ponadto uzgadniać na bieżąco z Nadleśnictwem:

- powierzchnie leśne niezalesione,
- powierzchnie drzewostanów w KO i KDO,
- powierzchnie drzewostanów rębnych (do wykonania w latach taksacji) oraz wszystkie powierzchnie, niezbędne do opracowania projektu planu urządzenia lasu,
- powierzchnie do odnowienia (do wykonania w latach taksacji tj. 2024 i 2025),
- powierzchnie drzewostanów przewidzianych do użytkowania przedrębego i rębego w 2026 r. Wykonawca uzgodni z Nadleśnictwem,

Wszystkie materiały, Nadleśnictwo przekaże Wykonawcy na jego pisemny wniosek po uzgodnieniu ich formy w terminie nie dłuższym niż trzy tygodnie. Uzgodnienia pomiędzy Wykonawcą, Zlecającym lub Nadleśnictwem należy dokonywać w formie notatki służbowej lub protokołu podpisanego przez strony, ewentualnie zostaną zawarte w protokołach bieżącej kontroli i odbioru robót.

Korekty granic pododdziałów należy dokonywać w sytuacjach uzasadnionych, wynikających ze zmian w minionym okresie gospodarczym lub znaczących rozbieżności stwierdzonych podczas taksacji.

Inwentaryzację lasu do planu urządzenia lasu należy wykonać zgodnie z obowiązującą Instrukcją Urządzania Lasu oraz specyfikacją istotnych warunków zamówienia będących podstawą do zawarcia umowy z Wykonawcą. Inwentaryzację zapasu należy przeprowadzić dla poszczególnych warstw gatunkowo-wiekowych.

Inwentaryzacja zapasu w drzewostanach I klasy wieku zostanie wykonana w oparciu o szacunek wzrokowy z wykorzystaniem tablic zasobności.

W drzewostanach od II klasy wieku inwentaryzacja zostanie przeprowadzona w oparciu o statystyczną metodę reprezentacyjną.

Granic powierzchni kołowych nie należy oznaczać w terenie, a pomiar pierśnic wykonać z ramieniem średnicomierza skierowanym prostopadle do promienia powierzchni próbnej. Pierśnicę drzew powyżej 60 cm należy obliczyć na podstawie pomiaru ich obwodu na wys. 1.3 m. Pomiarom nie należy obejmować gatunków krzewiastych, takich jak: leszczyna, bez czarny, kruszyna.

Na podstawie § 28 pkt. 5 IUL należy wyróżniać gniazda na powierzchni bez starodrzewiu oraz gniazda ze starodrzewiem.

W trakcie taksacji, i tym samym w bazie TAKSATORA gniazda odnowione należy opisywać łącznie dla poszczególnych grup stratyfikacyjnych tj.: gatunków i wieku (z określeniem sumarycznej powierzchni oraz liczby gniazd). Podobnie należy opisać gniazda nieodnowione.

Opisy „powierzchni nie stanowiących wydzielenia” PNSW należy stosować zgodnie z IUL oraz możliwością programu Taksator np.: kępy po użytkowaniu rębnym należy opisywać jako kępy z kodem „KEPA”, gniazdo częściowe odnowione z kodem „ODN CZ”.

Drogi i obiekty liniowe należy rozbijać, tworzyć oddzielne szczegóły wg zmieniających się parametrów, przeznaczenia (np. p.poż., szlaki itd.) lub położenia w ramach form ochrony przyrody (np. linie w rezerwacie, obszarach Natura 2000, obszarach chronionego krajobrazu itd.) itp. Szerokość linii energetycznych i gazowych należy przyjąć zgodnie z umowami podpisanymi z operatorami, wg przekazanych informacji przez Nadleśnictwo a powierzchnię w przypadku korekty ich przebiegu zweryfikować.

Sekretarz:

Specjalista SL

mgr inż. Agata Lukomska-Hłopaś

Przewodniczący:

Z-ca DYREKTORA
ds. Gospodarki Leśnej

mgr inż. Piotr Kacprzak

Zatwierdził dnia 21... sierpnia 2023 r.

DYREKTOR

dr inż. Andrzej Matysiak

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW:

Załącznik nr 1 – Wykaz miejscowych aktów prawnych,

Załącznik nr 2 - Protokoły ze spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy wraz z załącznikami graficznymi,

Załącznik nr 3 – Mapa sytuacyjna proponowanego do utworzenia Geoparku „Dolina Kamiennej”,

Załącznik nr 4 - Wykaz cennych drzew,

Załącznik nr 5 – Projekt wystąpienia RDLP w Radomiu do RDOŚ o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy Oddziaływania na Środowisko.

**Wykaz obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta Starachowice
(na północ od rzeki Kamiennej)**

Lp.	Nazwa Planu	Rodzaj aktu prawnego i data zatwierdzenia	Powierzchnia
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów omentarza komunalnego przy ul. Radomskiej wraz ze 150m strefą sanitarną	Uchwała Nr XI/8/99 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 20.12.1999r. Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego Nr 8 poz. 66 z dnia 11.02.2000r.	3,5 ha
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Strefa” w obrębie jednostek A1, A3, B1 i B2 na obszarze miasta Starachowice	Uchwała Nr IX/9/2016 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 26 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany nr 2 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strefa” w obrębie jednostek A1, A3, B1 i B2 na obszarze miasta Starachowice. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 2016.2937, z dnia 30.09.2016 roku.	405 ha
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Orłowo Wschód” w obrębie jednostki A2 Orłowo na obszarze miasta Starachowice	Uchwała Nr XIV/12/2011 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 29.12.2011 r. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 520 z dnia 13.02.2012 r. oraz Rozstrzygnięcie Nadzorcze nr IG-III.4130.2.2012 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 31.01.2012 r. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 523 z dnia 13.02.2012 r.	38 ha
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zwanego umownie jednostką „WIDOK”	UCHWAŁA NR II/3/2023 RADY MIEJSKIEJ W STARACHOWICACH z dnia 24.02.2023 r. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego 2023.1182 z dnia 02.03.2023 r.	5,2 ha
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Starachowice Dolne” w obrębie jednostki A2 Orłowo na obszarze miasta Starachowice	Uchwała Nr III/10/2017 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Starachowice Dolne” w obrębie jednostki A2 Orłowo na obszarze miasta Starachowice – z dnia 31.03.2017 roku, Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego 2017.1157 z dnia 31.03.2017 roku.	1,9 ha
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w obrębie jednostki „Centrum” na obszarze miasta Starachowice.	Uchwała nr IX/11/2022 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie jednostki „Centrum” na obszarze miasta Starachowice Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 2023.3088 z dnia 09.09.2022 r.	16,33 ha

7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru w obrębie ulic: ul. Wojska Polskiego do terenów ZDZ i wzdłuż południowej granicy terenów ZDZ do ul. Słowackiego, ul. Słowackiego, ul. Kilińskiego, Al. Armii Krajowej, ul. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego do przecięcia z torami kolejowymi i wzdłuż torów kolejowych do ul. Wojska Polskiego – na obszarze miasta Starachowice, zwanego umownie jednostką B9 – Wierzbnik	Uchwała NR IX/14/2014 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 27.06.2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w obrębie ulic: ul. Wojska Polskiego do terenów ZDZ i wzdłuż południowej granicy terenów ZDZ do ul. Słowackiego, ul. Słowackiego, ul. Kilińskiego, Al. Armii Krajowej, ul. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego do przecięcia z torami kolejowymi i wzdłuż torów kolejowych do ul. Wojska Polskiego - na obszarze miasta Starachowice, zwanego umownie jednostką B9 Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Poz. 2014.2260	50 ha
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Starachowice Wschodnie” w obrębie jednostki B9 - Wierzbnik na obszarze miasta Starachowice	Uchwała nr VII/17/2017 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Starachowice Wschodnie” w obrębie jednostki B9 - Wierzbnik na obszarze miasta Starachowice z dnia 17.08.2017 roku, Poz 2017.2464	3,32 ha
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie jednostki C2 „Brazyllia Zachód” między ulicami: Długą – Przeskok – Polną – Zgodną – Iłżecką	UCHWAŁA NR XII/17/2017 RADY MIEJSKIEJ W STARACHOWICACH z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego między ulicami: Długą - Przeskok - Polną - Zgodną - Iłżecką na obszarze miasta Starachowice Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Poz 2018.198 z dnia 06.01.2018 r	26,6 ha
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych między ulicami: Iłżecką – Najświętszej Marii Panny – Krańcową – Długą zwanego umownie jednostką C-1 Łazy Zachód	UCHWAŁA NR IX/15/2012 RADY MIEJSKIEJ W STARACHOWICACH z dnia 28 września 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr VI/12/2012 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego między ulicami: Iłżecką, Najświętszej Marii Panny, Długą zwanego umownie jednostką C-1 Łazy Zachód na obszarze miasta Starachowice Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego poz. 2012 2965 z dnia 05.11.2012 r.	16,3 ha
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych między ul. Najświętszej Marii Panny, Iłżecką, Krańcową i Długą na obszarze miasta Starachowice	Uchwała Nr V/18/02 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 24 czerwca 2002 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych między ul. Najświętszej Marii Panny, Iłżecką, Krańcową i Długą na obszarze miasta Starachowice. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 126 poz. 2002.1576 z dnia 21.08.2002 r.	65,66 ha
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu C7 „ŁĄKI” na obszarze miasta Starachowice w obrębie ulic: Kardynała Wyszyńskiego, Bocznej i doliny Rzeki Kamiennej	Uchwała Nr VIII/5/06 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 23.10.2006 r. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 61	79 ha

	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu C7 – Łąki	<p>poz. 966 z dnia 12.04.2007 r. oraz Uchwała Korygująca Nr I/7/07</p> <p>Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 29.01.2007 r.</p> <p>Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 61 poz. 967 z dnia 12.04.2007 r. Uchwała Nr IX/11/08 Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 243 poz. 3233 z dnia 25.11.2008 r.</p>	
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie jednostki D2, D3 „Michałów Górny 1” na obszarze miasta Starachowice	<p>UCHWAŁA NR XII/12/2013 RADY MIEJSKIEJ W STARACHOWICACH z dnia 21 czerwca 2013 r.</p> <p>w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Michałów Górny 1” w obrębie jednostki D2 Michałów Górny i D3 Michałów nad Doliną na obszarze miasta Starachowice Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego poz. 2892 z dnia 22 lipca 2013 r.</p>	24,86 ha

Starachowice, 22.06.2023 r.

Zn. spr.: Z.6004.4.2023

Protokół
ze spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy

W dniu 22.06.2023r., na terenie Gospodarstwa Szkółkarskiego „Kutery” (adres: Kutery 1, 27-230 Brody Iłżeckie) odbyło się pierwsze spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) powołanego Decyzją nr 27/2023 z dnia 17.05.2023r. Zn. spr.: ZS.0210.10.2023.

Spotkanie dotyczyło założeń Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Starachowice na lata 2026 -2035, w związku z Zarządzeniem nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, z dnia 5 lipca 2022 r., w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”, w zakresie lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Zgromadzonemu przekazano informację, że:

1. Podpis na liście obecności osób uczestniczących w spotkaniu, jest jednocześnie podpisem potwierdzającym przyjęcie zapisów protokołu ze spotkania.
2. Posiedzenie Zespołu Lokalnej Współpracy będzie rejestrowane (nagrywanie obrazu i dźwięku), oraz przechowywane w celach dokumentacyjnych i archiwalnych przez okres min 25 lat. Z pełną klauzulą informacyjną przetwarzania danych osobowych można zapoznać się na miejscu (dostępna w załączeniu) oraz na naszej stronie internetowej : <https://starachowice.radom.lasy.gov.pl/ochrona-danych-osobowych>

- Administrator danych - Nadleśnictwo Starachowice, ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 14d, 27-200 Starachowice.

Spotkanie rozpoczął Nadleśniczy Nadleśnictwa Starachowice, który przywitał wszystkich uczestników. W spotkaniu udział wzięli członkowie Zespołu tj. przedstawiciele: samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, zakładów usług leśnych oraz przedstawiciele: RDOŚ w Kielcach, RDLP w Radomiu i Nadleśnictwa Starachowice. Lista zgromadzonych uczestników stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

Zastępca Nadleśniczego przedstawił zagadnienia dotyczące w szczególności:

- uwarunkowań, w tym formalnych dot. wyznaczenia lasów o zwiększonej funkcji społecznej,
- zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej, w tym różnic w prowadzeniu gospodarki w lasach gospodarczych i o zwiększonej funkcji społecznej ze szczególnym wskazaniem i omówieniem proponowanych rodzajów rębni.

Przedstawił i omówił mapę obszarów leśnych o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa Starachowice – propozycja.

Podkreślone zostało znaczenie współpracy Lasów Państwowych z lokalnymi samorządami i społeczeństwem, które to korzysta z walorów leśnych, celem wypracowania racjonalnego kompromisu pomiędzy wszystkimi funkcjami lasów.

Następnie głos zabrali zaproszeni goście:

1. Przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Międzyszkolny w Starachowicach (członek ZLW) – wskazał na rozważenie włączenia do lasów o zwiększonej funkcji społecznej, ciągu kolejki wąskotorowej od centrum handlowego Galardia do miejscowości Lipie, a dalej od Lipia po granicy województw do drogi krajowej nr 9. W obrębie pierwszego odcinka, jest to również intensywnie użytkowany szlak zarówno pieszy jak i rowerowy. Stwierdził, że dużą szkodą dla lokalnej społeczności byłoby prowadzenie wzdłuż kolejki standardowej gospodarki leśnej.

Ponadto zaproponował:

- przedłużenie strefy w okolicy Wąchocka w kierunku zachodnim, aż do Rezerwalu „Rydno”, włączając jego tereny.
- przedłużenie pasa w kierunku Kornatki (oddz. 188 leśnictwa Michałów), ze względu na plany miasta Starachowice, dążące do przywrócenia funkcji pieszo rowerowej mostu na rzece Kamiennej.

Pan Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi w Radomiu zaproponował by wzdłuż kolejki wąskotorowej wskazać wydzielenia, dla których w PUL 2026-2035 będzie można określić zakaz stosowania rębni zupełnych bez wyznaczania na obecnym etapie obszaru lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

W zakresie poszerzenia strefy w okolicy Wąchocka Pan Nadleśniczy zaproponował spotkanie przedstawicieli UM i G Wąchock, Nadleśnictwa Starachowice oraz Przedstawiciela Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Oddział Międzyszkolny w Starachowicach, w celu ustalenia granic obszaru, o który zostanie powiększony teren proponowany przez nadleśnictwo. Przyjęto przedłużenie strefy w kierunku Kornatki.

2. Przedstawiciel Staropolskiego Towarzystwa Przyrodniczo Leśnego KOTYZKA w Starachowicach - zaproponował utworzenie obszaru w okolicy miejscowości Lipie (Polana Rębajły) gdzie odbywają się plkniki historyczne związane z powstaniem styczniowym oraz znajduje się zbiornik wodny (na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Marcule). Wskazał również na utworzenie obszaru wzdłuż drogi Starachowice – Tychów.

Pan Nadleśniczy pozytywnie odniósł się do propozycji dot. Polany Rębajły. Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Marcule, Nadleśniczy zaproponował konsultacje zakwalifikowania przedmiotowego obszaru do lasów o zwiększonej funkcji społecznej z ww. nadleśnictwem. Natomiast w zakresie drogi zaproponował działanie jak dla kolei wąskotorowej tj. wyznaczenie wydzieleń gdzie, w PUL 2026-2035, będzie można określić zakaz stosowania rębni zupełnych bez wyznaczania obszaru lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

3. Przedstawiciel SAVE – Wildlife Conservation Fund – pozytywnie odniósł się do zaproponowanych rębni przerębnych, wskazał również na zasadność wykonywania rębni zupełnych, wskazując jednocześnie uwagi do zakładania monokultur.

Pan Nadleśniczy wyjaśnił, iż układ siedlisk w Nadleśnictwie Starachowice nie dopuszcza do tworzenia monokultur gatunkowych, a istniejące drzewostany jednogatunkowe wynikają z intensywnej, przeszłej gospodarki leśnej, będącej efektem użytkowania górniczego w XIX w. W obecnym PUL rębnie zupełne stanowią zaledwie około 5 %.

Na spotkaniu sformułowano wnioski do realizacji:

1. Przyjęcie obszarów leśnych o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa Starachowice oraz podziału na strefy oddziaływania społecznego, zgodnie z lokalizacją przedstawioną przez Nadleśnictwo - z uwagami wskazanymi w pkt. 4-7.
2. Przyjęcie do realizacji w ramach PUL rębni wg stref :
  - a. strefa intensywnego oddziaływania społecznego z realizacją rębni Va lub Vb
  - b. strefa zrównoważonego oddziaływania społecznego z realizacją rębni Vb,

Z zastrzeżeniem możliwości stosowania zrębów zupełnych, jeżeli ustanowione plany ochrony w odniesieniu do określonych gatunków lub siedlisk przyrodniczych wymagają odpowiednich terenów otwartych, w przypadkach wystąpienia klęsk i szkód w lasach lub w przypadku uzyskania akceptacji społecznej dla takich działań gospodarczych.

3. Wzdłuż kolejki wąskotorowej (odcinek Starachowice – Lipie - granica województwa) oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej Starachowice – Tychów, zostaną wyznaczone wydzielania leśne lub ich części, dla których w PUL na lata 2026-2035, będzie określony zakaz stosowania rębni zupełnych.
4. Zostanie wyznaczony (przedłużony) obszar lasu o zwiększonej funkcji społecznej (strefa intensywnego i zrównoważonego oddziaływania społecznego) w okolicy ul. Kornatka (oddz. 188 Leśnictwo Michałów), zgodnie z propozycją przedstawiciela Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego, Oddział Międzyszkolny w Starachowicach.
5. Szczegóły wyznaczenia i przebiegu granic obszarów wnioskowanych do powiększenia przez Przedstawiciela Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego Oddział Międzyszkolny w Starachowicach, w zakresie okolic Wąchocka będą omówione przez przedstawicieli stron zainteresowanych, na wyznaczonym w najbliższym terminie spotkaniu.
6. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej oraz strefa zrównoważonego oddziaływania społecznego w okolicy miejscowości Lipie (Polana Rębajły) zostanie wyznaczona po konsultacji z Nadleśnictwem Marcule.

Na zakończenie Pan Nadleśniczy Nadleśnictwa Starachowice podziękował za obecność i dyskusję.

Na tym protokół zakończono.

Protokół spisał:

INŻYNIER NADZORU

Piotr Dygas

Starachowice, 18.07.2023 r.

Zn. spr.: Z.6004.4.2023

**Protokół
ze spotkania członków Zespołu Lokalnej Współpracy**

Realizując ustalenia podjęte na spotkaniu ZLW w dniu 22.06.2023r., w dniu 05.07.2023r., w siedzibie Nadleśnictwa Starachowice, odbyło się spotkanie członków Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) powołanego Decyzją nr 27/2023 z dnia 17.05.2023r. Zn. spr.: ZS.0210.10.2023. Lista uczestników spotkania stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Spotkanie dotyczyło założeń Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Starachowice na lata 2026 -2035, w związku z Zarządzeniem nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, z dnia 5 lipca 2022 r., w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”, w zakresie lasów o zwiększonej funkcji społecznej. Prace związane z uzgodnieniem wspólnego stanowiska stron zakończono w dniu 18.07.2023r.

Uzgodnienia stron dotyczyły zakresu przedstawionego poniżej:

1. Przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawcze Oddział Międzyszkolny w Starachowicach – wskazał na rozważenie włączenia do lasów o zwiększonej funkcji społecznej, strefy w okolicy Wąchocka w kierunku zachodnim, aż do Rezerwatu „Rydno”, włączając jego tereny.

Przedstawiciel Miasta Wąchock, przychylił się do wniosku o zwiększenie obszaru w sąsiedztwie m. Wąchock, jednak na mniejszym obszarze. Zaproponował też utworzenie lasów o szczególnych walorach w okolicy kapliczki św. Jacka.

Uwzględniając ww. propozycje, w dniu 07.07.2023r. przeprowadzono lustrację terenową wskazanych powyżej lokalizacji, z udziałem osób zgłaszających propozycje i Nadleśnictwa Starachowice. W wyniku przeprowadzonej lustracji uzgodniono lokalizację lasów o istotnych walorach przyrodniczych, w tym podział na strefy oddziaływania. Ustalone lokalizacje wraz ze strefami przedstawia zał. nr 2 do niniejszego protokołu.

2. Na spotkaniu w dniu 05.07.2023r. Przedstawiciel Miasta Starachowice wskazał na konieczność korekty lasów o zwiększonych walorach społecznych, z uwagi na uwarunkowania urbanistyczne i rozwojowe miasta. Zaproponował również rozszerzenie strefy zrównoważonego oddziaływania, dalej na wschód w obrębie „Kornatki” oddz. 195 oraz lokalizację lasów o zwiększonej funkcji społecznej, wzdłuż kolejki wąskotorowej ze Starachowic do miejscowości Lipie.

Strony ustaliły konieczność dokładniejszego rozpoznania tematu i dyskusji w zakresie uwarunkowań miasta Starachowice. W wyniku podjętych działań i ustaleń, w dniu 18.07.2023r. wskazano lokalizację lasów o istotnych walorach przyrodniczych, w tym podział na strefy oddziaływania w sąsiedztwie m. Starachowice. W sprawie lasów wzdłuż kolejki wąskotorowej utrzymano stanowisko z pierwszego spotkania ZLW (w dniu 22.06.2023r.). Ustalone lokalizacje przedstawia zał. nr 3 do niniejszego protokołu.

Uzgodnioną w ramach Zespołu Lokalnej Współpracy, lokalizację lasów o istotnych funkcjach społecznych z podziałem na strefy oddziaływania społecznego, przedstawia załącznik nr 4 do niniejszego protokołu.

Na tym protokół zakończono.

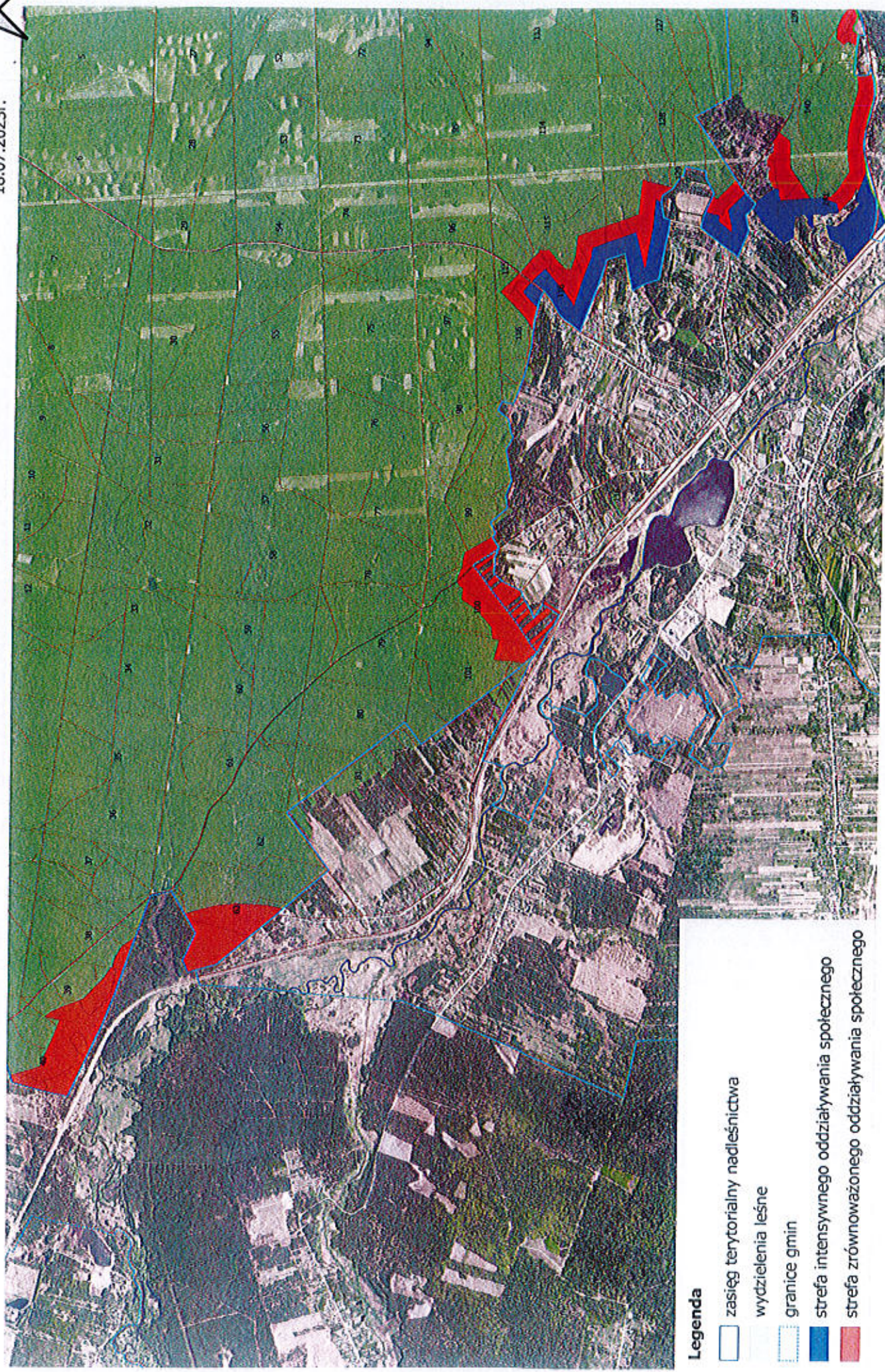
Protokół spisał:

ZASTĘPCA NADZORCY
GRZEGORZ WACHAŃSKI

Grzegorz Wachancki

Mapa obszarów leśnych o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa Starachowice - propozycja

Załącznik nr 2 do
Protokołu z dnia
18.07.2023r.

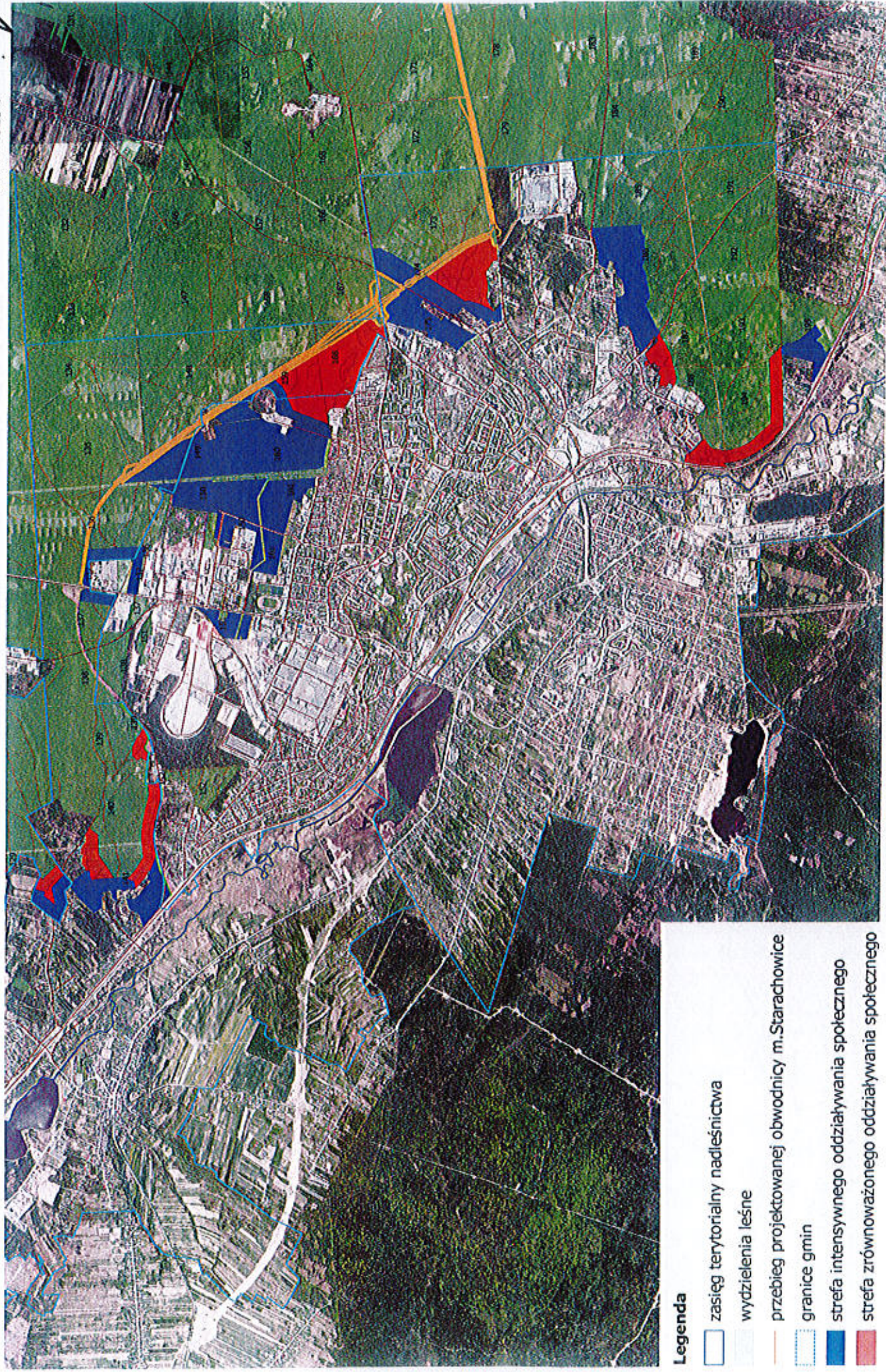
Legenda

- zasięg terytorialny nadleśnictwa
- wydzielenia leśne
- granice gmin
- strefa intensywnego oddziaływania społecznego
- strefa zrównoważonego oddziaływania społecznego

Mapa obszarów leśnych o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa Starachowice - propozycja

Załącznik nr 3 do
Protokołu z dnia
18.07.2023r.

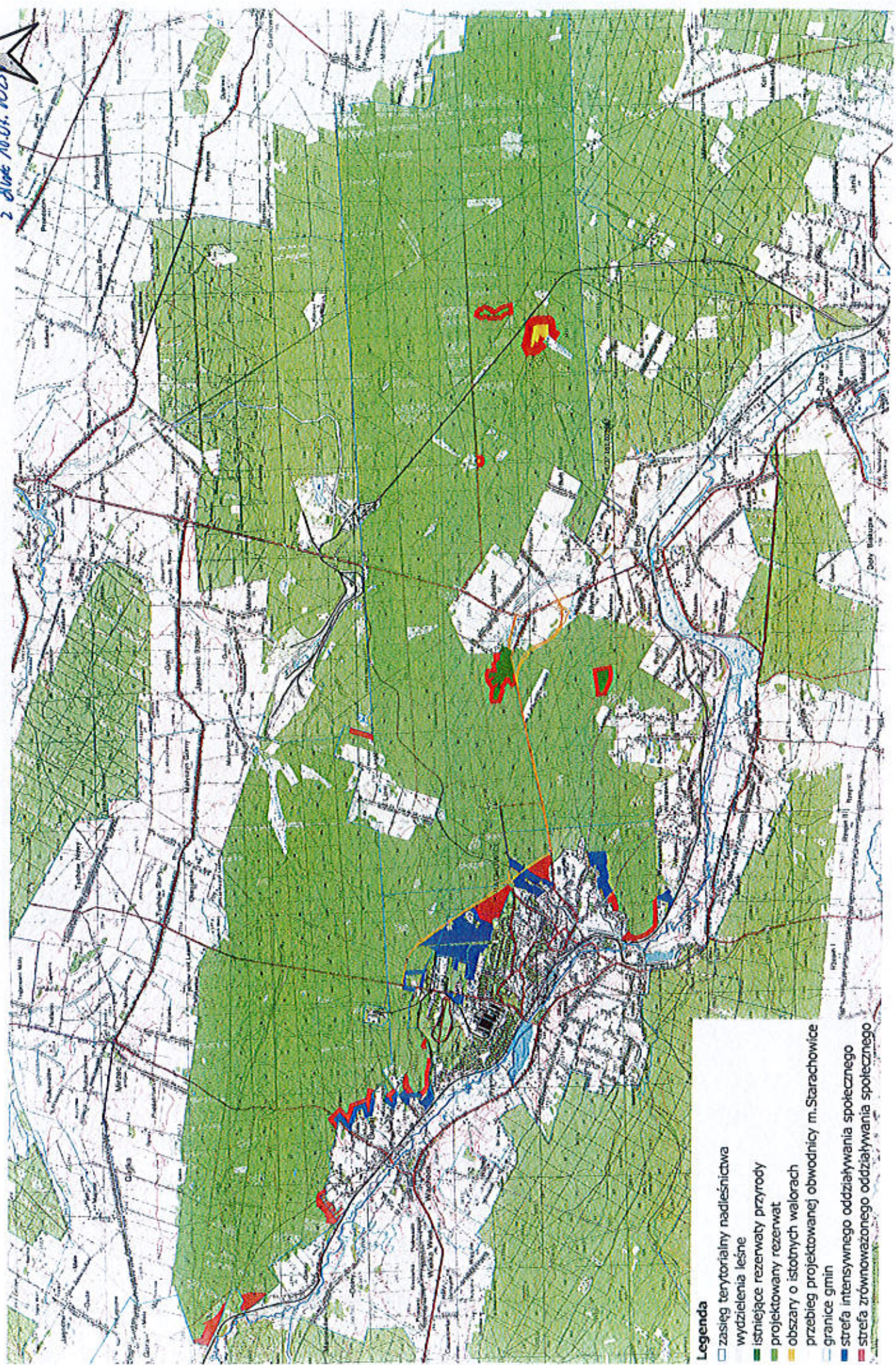

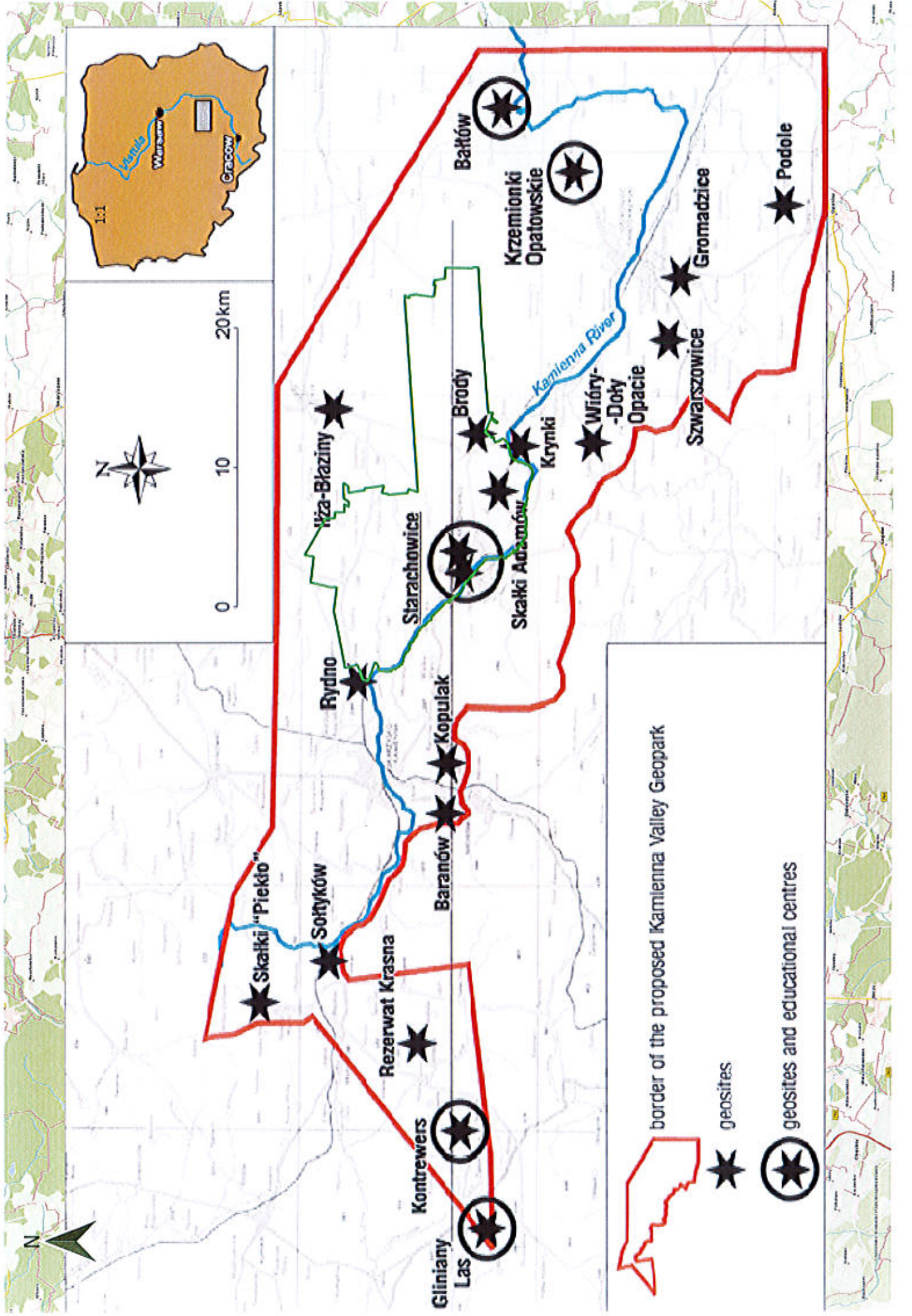
Legenda

- zasięg terytorialny nadleśnictwa
- wydziałenia leśne
- przebieg projektowanej obwodnicy m.Starachowice
- granice gmin
- strefa intensywnego oddziaływania społecznego
- strefa zrównoważonego oddziaływania społecznego

Mapa obszarów leśnych o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa Starachowice

Załącznik
do projektu habilitacji
2 Sierpień 2023

Waldemar Błoński
ul. Wigury 11
27-200 Starachowice
tel. 787183763

Starachowice, dn. 25.10.2022 r.

dr inż. Ryszard Bis

**Nadleśniczy Nadleśnictwa Starachowice
ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 14d
27-200 Starachowice**

Na podstawie art. 40, 44, 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie zgody na ustanowienie pomnikami przyrody poniżej opisanych drzew. Przedmiotowe dęby spełniają wymagane wymiary określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. oraz posiadają walor krajobrazowy.

1. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 305 cm.
2. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 313 cm.
3. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 325 cm.
4. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 305 cm.
5. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 350 cm.
6. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 310 cm.
7. Dąb szypułkowy, obwód pnia na wysokości 130 cm wynosi 350 cm.

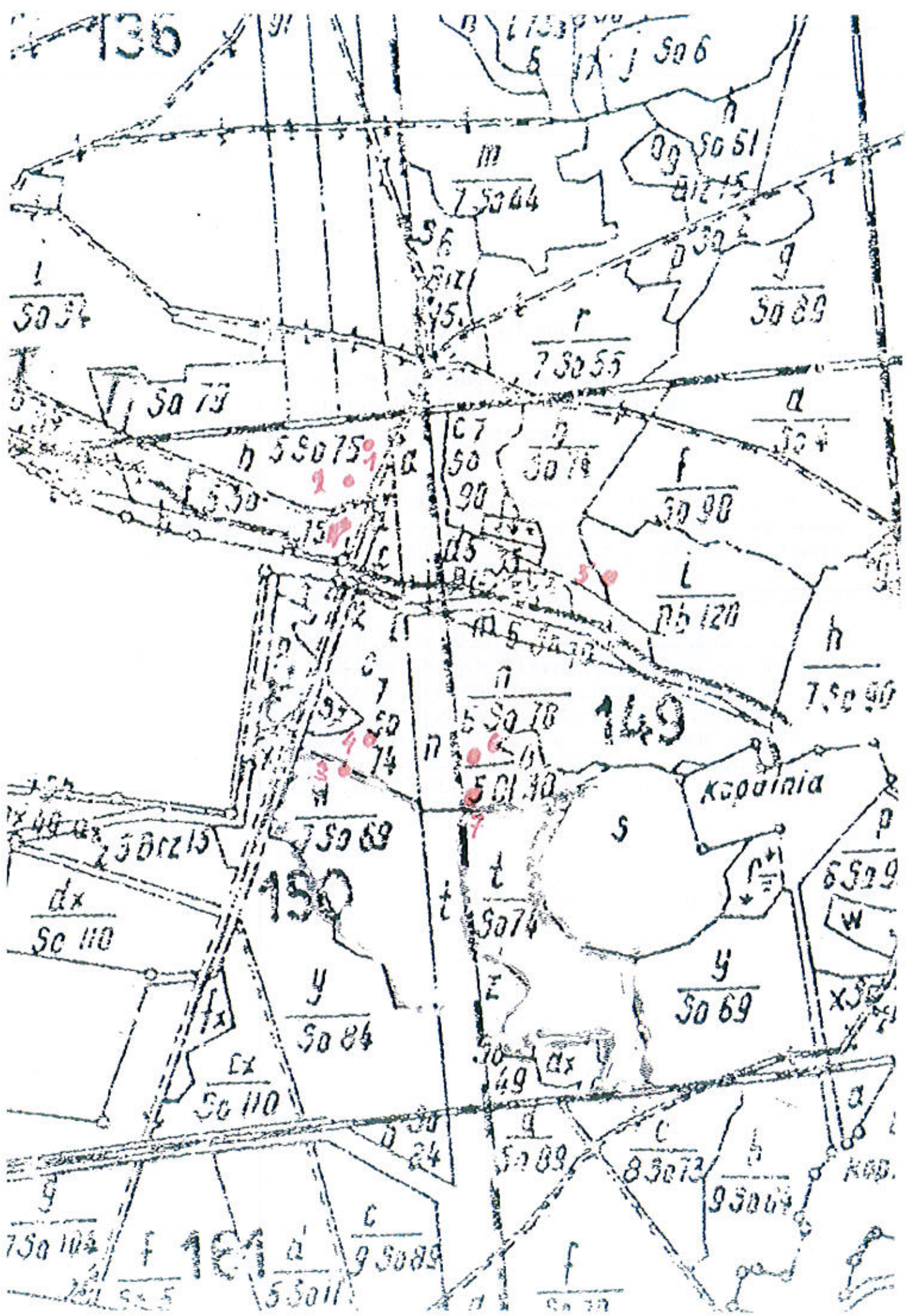
Załączniki:

1. Mapa z usytuowaniem drzew
2. Siedem zdjęć drzew

Z poważaniem

W. Błoński

135

506

5051

5044

5089

5055

5075

5075

5078

5098

5120

5090

5078

1129

Kooaria

S

5099

50110

5089

5074

5069

5084

50110

5049

5089

5073

5069

50102

50111

5089

5070

- projekt -

Radom, dn. . . .2023 r.

Zn.Spr.:

**Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Kielcach**

ul. Szymanowskiego 6, 25-361 Kielce

e-PUAP: /RDOS/skrytka

Dotyczy: prognozy oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Starachowice na okres 01.01.2026-31.12.2035 r.

Na podstawie art. 46 i art. 53 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2020 r. poz. 1029) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu zwraca się z wnioskiem o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji, wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Starachowice na okres 01.01.2026-31.12.2035 r.

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa sporządzany jest na podstawie ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. 2015. 2100 z późn. zm.) oraz rozporządzenia MŚ z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. poz. 1302 z 2012 r.), w oparciu o instrukcję urządzenia lasu wprowadzoną do stosowania w PGL LP Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. (z późn. zm.).

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu w dniu 18.01.2023 r. wystąpiła do RDOŚ w Warszawie znak pisma ZS.6004.10.2023 z wnioskiem o przekazanie danych o zasobach przyrodniczych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Starachowice. W ramach odpowiedzi uzyskano pliki *.shp z warstwami siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem zainteresowania dla Wspólnoty.

Nadleśnictwo Starachowice położone jest w zasięgu administracyjnym województwa świętokrzyskiego o łącznej powierzchni ok. 14 638 ha gruntów zarządzanych.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu informuje, że w Nadleśnictwie Starachowice znajdują się następujące powierzchniowe formy ochrony przyrody:

Istniejące rezerваты przyrody: „Skały pod Adamowem”, „Rosochacz” o łącznej powierzchni na gruntach nadleśnictwa ok. 39 ha.

Obszary Chronionego Krajobrazu: Doliny Kamiennej i Sieradowicki o powierzchni na gruntach nadleśnictwa ok. 14 015 ha.

Ponadto na terenie tym znajduje się:

Obszar NATURA 2000 mający znaczenie dla wspólnoty (OZW):

- „Uroczyska Lasów Starachowickich”- PLH260038 - na gruntach nadleśnictwa – ok. 2 231 ha.

Obszar Natura 2000 stanowi ok. 15 % powierzchni gruntów Skarbu Państwa zarządzanych przez Nadleśnictwo Starachowice.

Oprócz wymienionych powyżej, w Nadleśnictwie wyszczególniono szereg innych form ochrony przyrody tj. ochrona gatunkowa, pomniki przyrody, strefowa ochrona gatunkowa.

Wszystkie wymienione powyżej formy ochrony przyrody oraz siedliska przyrodnicze w obszarach Natura 2000 zostaną szczegółowo opisane w Programie Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Starachowice, który stanowi integralną część Planu Urządzenia Lasu, również zakazy, ograniczenia wynikające z celu ich ochrony zostaną uwzględnione w planowaniu zabiegów gospodarczych.

W związku z powyższym, uwzględniając zapisy Art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jej ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu proponuje aby prognoza oddziaływania projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Starachowice w na okres 01.01.2026 - 31.12.2035 r. obejmowała następujący zakres:

Prognoza powinna zawierać:

- a) Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia,
- d) Informacje o możliwości transgranicznym oddziaływaniu na środowisko – *RDLP proponuje odstąpić od sporządzania tego punktu,*
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza powinna określać, analizować i oceniać:

- a) Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu - *Informacje dotyczące stanu środowiska, w tym w szczególności opisu siedlisk leśnych, drzewostanów, wszystkich istniejących i projektowanych form ochrony przyrody (w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody), stosunków wodnych itp., a także konkretne działania dotyczące ochrony różnorodności biologicznej, kształtowania stref ekotonowych, granic polno-leśnych, stosunków wodnych, pozostawiania martwego drewna zawiera Program Ochrony Przyrody. Ponadto w części opisowej planu urządzenia lasu tzw. opisie ogólnym znajduje się syntetyczna analiza i uzasadnienie zaprojektowanych w drzewostanach wskazań gospodarczych. W związku z powyższym RDLP proponuje w tym punkcie dokonać jedynie syntetycznej analizy prawdopodobnych zmian w ekosystemach w przypadku odstąpienia od realizacji zaprojektowanych wskazań.*
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem – *RDLP proponuje, odstąpić od oceny wpływu zamierzeń inwestycyjnych Nadleśnictwa na środowisko i obszar Natura 2000, ponieważ w Planie Urządzenia Lasu nakreśla się jedynie wytyczne dotyczące potrzeb inwestycyjnych (bez szczegółowej lokalizacji), natomiast w przypadku zalesień gruntów proponujemy dokonać analizy wpływu ich realizacji.*

- c) Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – *RDLP proponuje ocenić możliwość zachowania i ochrony poszczególnych form ochrony przyrody w kontekście występowania istniejących zagrożeń, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i tzw. gatunków „noturowych” w obszarach sieci Natura 2000. W prognozie zostanie zamieszczone uzasadnienie do zastosowania art. 52a ustawy o ochronie przyrody.*
- d) Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu – *RDLP proponuje w szczególności uwzględnić cele Obszarów Natura 2000 poprzez wpływ Planu Urządzenia Lasu na:*
- *zachowanie lub odtworzenie, we właściwym stanie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty,*
- e) Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko – *RDLP proponuje wykonać następujące analizy dla zamieszczonych w projekcie planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Starachowice (w tym programie ochrony przyrody) informacji:*
- *zestawienie siedlisk przyrodniczych wraz z siedliskowymi typami lasu, celami hodowlanymi oraz zaplanowanymi wskazówkami gospodarczymi (z wyszczególnieniem użytkowania rębego) i analizę wpływu przyjętych wskazówek gospodarczych,*
  - *strukturę stanu każdego z siedlisk przyrodniczych i analizę przyczyn uznania za nieoptymalny,*
  - *analiza występowania gatunków drzew w Nadleśnictwie poza swoim naturalnym zasięgiem,*
  - *analiza przewidywanej zmiany struktury wiekowej drzewostanów – zarówno dla całego nadleśnictwa/ obrębu, jak i osobno dla Obszarów Natura 2000,*
  - *analizę zaprojektowanych wskazówek gospodarczych oraz siedliskowych typów lasów dla stanowisk gatunków chronionych,*

3) prognoza powinna przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotykanymi trudnościami wynikającymi z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy – *proponujemy ograniczyć jedynie do analizy przyjętych etatów użytkowania głównego.*

Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko będzie sporządzona zgodnie z ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu z dnia 28 sierpnia 2013 r.

W sprawie wyjaśnień, uzupełnienia informacji oraz spraw dotyczących urządzenia lasu proszę o kontakt:

Pan: Wiesław Szczechowicz – Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi
RDLP w

Radomiu

Adres e-mail: wieslaw.szczechowicz@radom.lasy.gov.pl

Telefon: 048 385 60 84

Załącznik:

1. Mapa przeglądowa obrębów leśnych Nadleśnictwa Starachowice z naniesionymi przedmiotami ochrony, formami ochrony przyrody i szczegółami dotyczącymi funkcji lasu.
2. Protokół z obrad Komisji Założeń Planu.